

พบ
1
2511
ฉ.2

ที่ระลึกในพิธีเปิดอาคารที่ทำการ

พบ

1

2511

ฉ.2

จังหวัดเพชรบุรี

วันพฤหัสบดีที่ ๗ มีนาคม ๒๕๑๑

100

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
(www.library.coj.go.th)

เลขทะเบียน.....	190
	KL
เลขที่.....	2511
	A.2
วันที่.....	

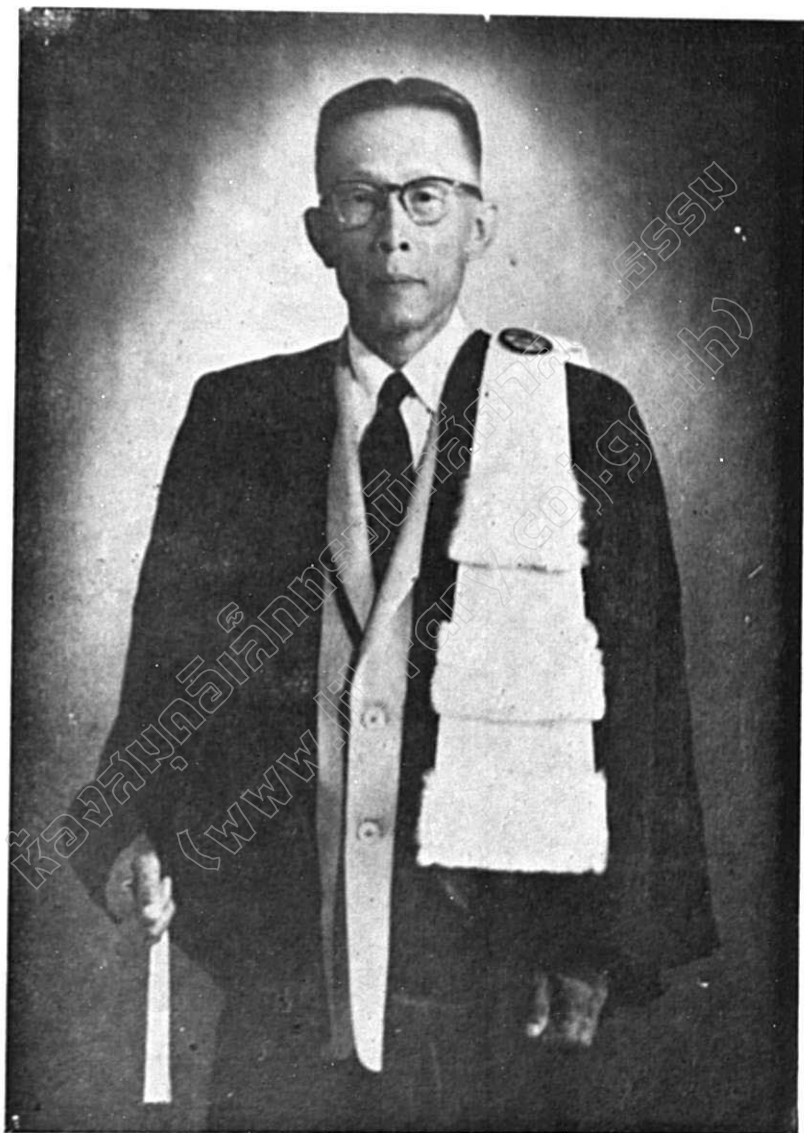
ราชสดุดี

(สัททวลวิกิพีเดีย)

อาเศียรวาทบรรพาทพระภูมิพลเจ้า
ปิ่นภพพระปกเกล้า ประชา
ร่วมเย็นเป็นสุขสันติด้วยพระกรุณา
ทรงโปรดประโชชน์สา ระคุณ
การศึกษาภักดิ์กรรมพระทรงนำอนุกุล
สาธิตนิทัศน์ทุน พระองค์
ทรงตั้งสังคหกิจประกอบกุลอนงค์
บำเพ็ญประโชชน์สง- เกราะหธรรม
อีกทุนมุลนิธิอันรักอกุศลกรรม
บรรเทาทุกข์และอุปถัมภ์ อารัง
เช่นกาชาदनรพาศกเพื่อนรผดุง
บรมนาถพระมาดมั่ง ประคอง
ทรงตราครุฑราชตราตราประพาสาวิหะปอง
ผูกมิตรสนิทครอง คุณางค์
นานาชาติบ่มิอาจจะจืดกมลจาง
ต่างช่วยอำนวยความสะดวก เจริญ
ข้าฯ เจ้าเหล่าคณะศาลชลุ์กรประเชิญ
เหนือเกล้าฯ และสรรเสริญ พระคุณ
ขออำนาจจีนะศรีพระศรีรัตนสุน-
ทรพรบวรบุญ- ญะฤทธิ
แด่ล้นเกล้าฯ พระชไมเสวยสุขะสถิต
ที่ขามาศามิต กระเมษ
สี่เจ้าฟ้าปิยราชนรินทร์พระเปรม
ปราโมชมโนดมเอม พระองค์ - เทอญ ฯ
ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า
คณะข้าราชการศาลจังหวัดเพชรบุรี

(ร.อ. ชานู ชานูใช้จักร ร.น. ประพันธ์)

พระยาอรรดการิณพนธ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

นายกำธร พันธูลภ

ปลัดกระทรวงยุติธรรม (ขณะก่อสรวังศาล)

ปัจจุบัน อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

นายบรรจบ เสาวรรณ
ปลัดกระทรวงยุติธรรม
(อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๗ เขตก่อสร้างศาล)

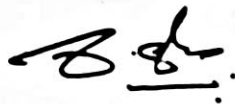

นายวิริยะ เกิดศิริ
อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๗

คำขวัญ

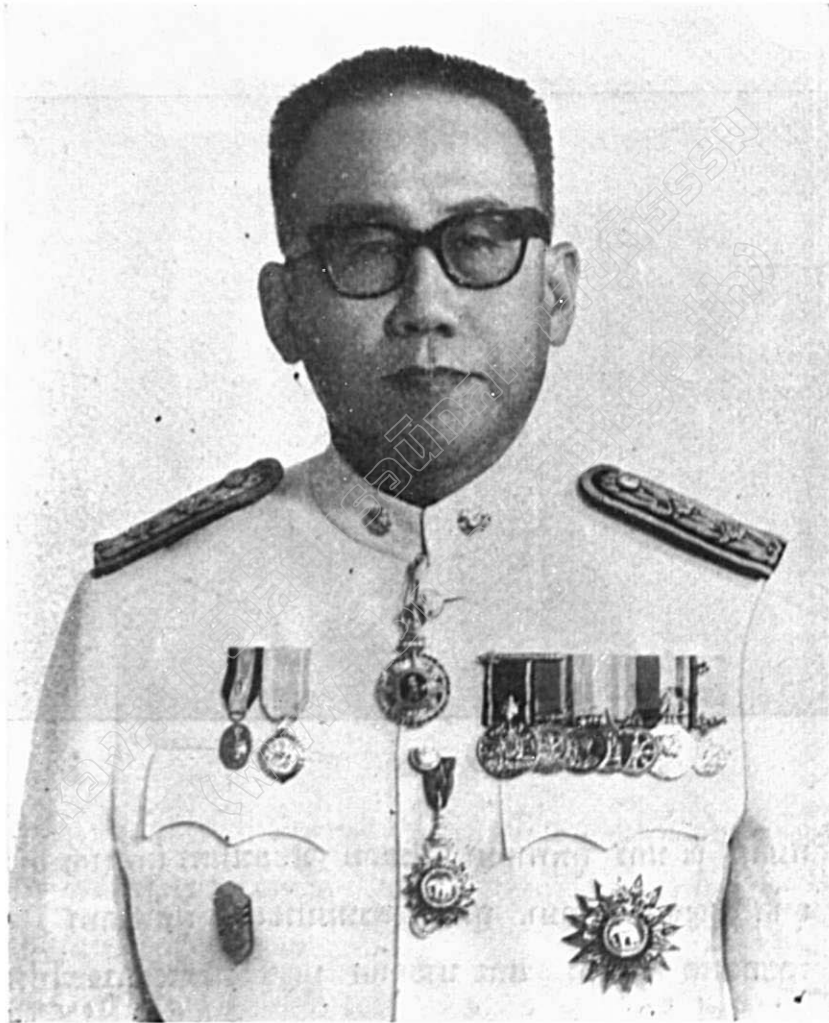
ในวาระอันเป็นมงคลนี้ ข้าพเจ้าขอแสดงความระลึกถึง
และปรารถนาดีอย่างจริงใจมายัง ท่านผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา และ ข้าราชการศาลจังหวัดเพชรบุรี

ขอให้ทนายความ ที่ทำการศาลจังหวัดเพชรบุรีหลังใหม่ที่
ทำพิธีเปิดในวันนี้ จงสถิตยสถาพร และด้วยอำนาจแห่ง
คุณพระศรีรัตนตรัย โปรดดลบันดาลให้คณะศาลจังหวัดเพชรบุรี
เจริญด้วย จตุรพิธพรชัย โดยทั่วกัน

(นายจาด อุตชนะนันท์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี

นายจาด อรุณธะนันท์
ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี

คณะผู้พิพากษาศาลจังหวัดเพชรบุรี

สมคิด ณ นคร ผู้พิพากษา, ประถม วิเชียรเนตร ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล,
อุทิศ บุญชู ผู้พิพากษา, สุภัทร พรหมประสิทธิ์ ผู้พิพากษา
หมายเหตุ นายสมคิด ณ นคร และ นายอุทิศ บุญชู ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
แต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวงแล้ว ขณะนี้ กระทรวง
ให้ช่วยราชการในตำแหน่ง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเพชรบุรี.

คณะกรรมการจังหวัดเพชรบุรี

เลื่อน พงษ์สวัสดิ์ อธิการผู้ช่วย
ประนต ผลาทร อธิการจังหวัด
ทวี เบ็นสบาย อธิการผู้ช่วย

ปราโมทย์ ปุณยานนท์ อธิการจังหวัดผู้ช่วย
แสวง เบ็นทรวง อธิการผู้ช่วย

พนักงานสอบสวนจังหวัดเพชรบุรี

แถวหน้า

พ.ต.ท. แวงค์ อินทรวีระ รองผู้กำกับการตำรวจ ฯ พ.ต.อ. ระคน
อักษรมั่นทนั ผู้กำกับการตำรวจ ฯ พ.ต.ท. เกล็ดขว เกี้ยวกิ่งแก้ว รองผู้
กำกับการตำรวจ ฯ

แถวหลัง

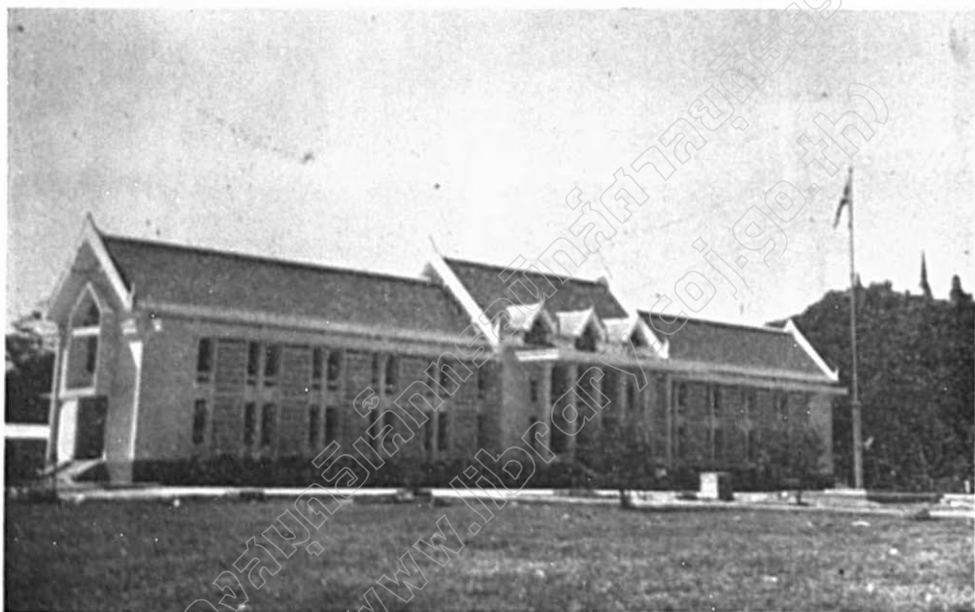
พ.ต.ต. ธนิต แสงพิทักษ์ ผู้บังคับกอง ฯ อำเภอเมืองเพชรบุรี พ.ต.ต. สุภา
มณีไพโรจน์ ผู้บังคับกอง ฯ อำเภอบ้านแหลม พ.ต.ต. อารีย์ เชาวนศิริ
ผู้บังคับกอง ฯ อำเภอบ้านลาด ร.ต.อ. สรวุฒิ หุตะวัฒนะ ผู้บังคับกอง ฯ
อำเภอท่าบาง ร.ต.อ. บัญชา จิตรเอื้อ ผู้บังคับกอง ฯ อำเภอชะอำ
พ.ต.ต. อำนาจ มงคลคุณ ผู้บังคับกอง ฯ อำเภอเขาชัย

คณะทนายความจังหวัดเพชรบุรี

แถวหน้า	สัญญา บุญวานิช	สุทธยา จรรยงค์	ไปรง อินบํารุง
	ปรุง สุนทรวาทะ	วิเชียร บุญขัติวณะ	
แถวหลัง	สุเมธ พากยะสิทธิ์	ผาด อังกนิรันทน	อุดม ผาสุก
	ร.ต.ท. สวัสดิ์ ภัยดี		

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดเพชรบุรี หลังใหม่

ค่าก่อสร้างรวมทั้งถมดินหลังอาคารศาล

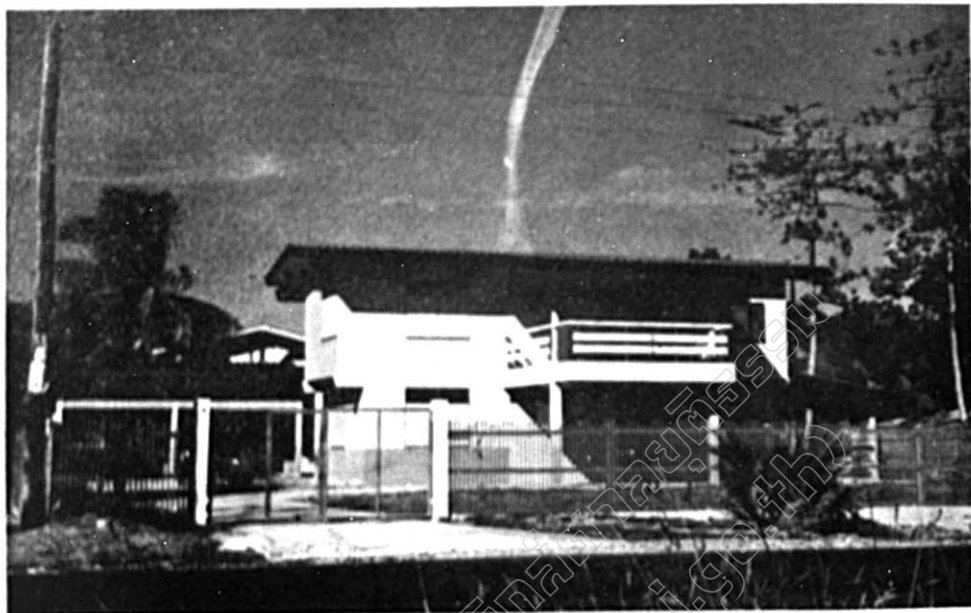
๒.๑๒๖,๕๘๒ บาท

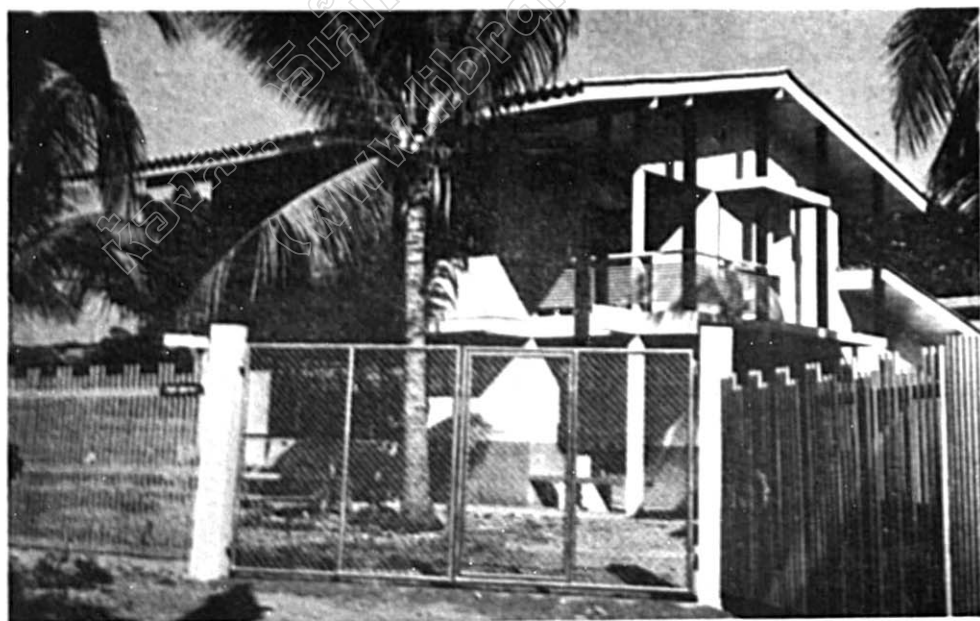
ศาลจังหวัดเพชรบุรีหลังเดิมที่รื้อไปคราวนี้

ศาลจังหวัดเพชรบุรี เมื่อ ร.ศ. ๑๒๗ ก่อนหลังที่รื้อคราวนี้

บ้านพักผู้พิพากษาหัวหน้าศาลที่สร้างใหม่

บ้านพักผู้พิพากษาที่สร้างใหม่อีก ๑ หลัง

ต้นสนเฝ้าภาพ

ศาลจังหวัดเพชรบุรี

(วสันตดิถีกณันท์)

สง่าศาลสถานบุตติธรรม	รุจิต้าเจริญตา
ทรงไทยสมับนรประชา	ชิปไตยมโหศุรย์
หน้าบันกระสันตุลยเชิด	กลเทอดพระธรรมบุญ
เป็นศรีบุรีสิริจัญญ	จิรายาส่งศาล

งามศาลบ่ปานคุณประจักษ์	ศุภลักษณ์เตุลาการ
งามจิตวินิจนยประทาน	บุตติธรรมอันวยผล
ร่วมธรรมจะนำสกตเขต	วชิเรศบุรีชน
รุ่งเรืองประเทืองสุขสภณ	นิจกาสมาณณันท์

ศาลเป็นประหนึ่งพสกนาถ	จะพิพาทคดีกัน
ได้ฟังถึงบุตติธรรม	อชิกรณ่ประการใด
บ้องกันกระบวนพละอำนาจ	บ่มิอาจกำเริบใจ
ข่มเหงกะเนงทุพลไพร่	ลูอำนาจมิอาจทำ

ขอคุณพระศรีรัตนตรัย	และพระไทยทิวอา-
นวยพรบรรพตนิสั-	ภวะสุขเกษมสันต์
แต่ศาลและท่านตุลบดี	จิระศรีวิลาวัลย์
เป็นคู่บุรีวิจิตรชน-	จะสิมาสถาพร ฯ

ร.อ. ชาญ ชาญใช้จักร ร.น. ประพันธ์

เรื่องราวของศาลจังหวัดเพชรบุรีโดยสังเขป

□

□

□

โดย ประถม วิเชียรเนตร
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเพชรบุรี

□

□

□

จังหวัดเพชรบุรีเป็นเมืองเก่าแก่เมืองหนึ่ง อยู่สองฟากแม่น้ำเพชรบุรี มีอาคารใช้เป็นที่พักศาลมาแต่เดิมอย่างไหนั้น ไม่สามารรถ จะตรวจสอบค้นหลักฐานที่มีอยู่ที่ศาลได้ หลักฐานที่มีอยู่ที่ศาล คือรูปถ่ายศาลเก่ารูปหนึ่ง มีจารึกอยู่ที่ตัวอาคารว่า สร้างเมื่อ ร.ศ. ๑๒๗ กับรูปศาลหลังที่รื้อไปคราวนี้อีกรูปหนึ่ง มีข้อความบันทึกไว้ที่รูปนั้นว่า

“ได้เริ่มลงมือก่อสร้างเมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๔๗๘ ผู้รับเหมาได้มอบศาลที่สร้างใหม่ให้เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๔๗๘ และได้ฉลองเปิดศาลเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๔๗๘” นอกนั้นไม่ปรากฏหลักฐานอะไรโดยละเอียดต่อไปอีก ข้าพเจ้าได้สอบถามผู้เฒ่าผู้แก่ในจังหวัดเพชรบุรีบ้างก็ว่าแรกที่เคียวศาลอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเพชรบุรี (ฝั่งท่าราบ) ต่อมาย้ายมาอยู่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเพชรบุรี (ฝั่งคลองกระแซง) ทรงจวนผู้ว่าราชการจังหวัดเคียวนี้ แต่ก็ไม่มียืนยันแน่นอน ข้าพเจ้าได้ขอให้ท่านหัวหน้ากองกลาง กระทรวงยุติธรรมค้นหาหลักฐานทางกระทรวงยุติธรรมให้ ท่านได้กรุณาค้นให้ก็ไม่พบหลักฐานที่เป็นเรื่องราวของอาคารศาลจังหวัดเพชรบุรี โดยเฉพาะปรากฏแต่เพียงว่าศาลเดิมเป็นตึก เมื่อคราวพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ เสด็จพระราชดำเนินเมืองเพชรบุรีในเดือนกรกฎาคม ร.ศ. ๑๒๓

(พ.ศ. ๒๔๔๗) ผู้ว่าราชการเมืองอ่างรับสั่งพระเจ้าน้องยาเธอฯ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
เอาศาลทำพลับพลาที่ประทับสำหรับเจ้านายที่ตามเสด็จ โดยให้ศาลไปทำการที่ห้องหนึ่งของ
ที่ว่าการเมือง และเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ร.ศ. ๑๒๓ (พ.ศ. ๒๔๔๗) นั้นกระทรวงมหาดไทย
อ่างรับสั่งพระเจ้าน้องยาเธอฯ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย แจ้งมายังกระทรวงยุติธรรมว่า
เมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินเมืองเพชรบุรีทรงพระราชดำริว่าเมืองเพชรบุรีควรจะต้องมี
ที่พักรับรองเจ้านายและข้าราชการซึ่งจะไปมา และตึกที่เป็นศาลเหมาะกว่าที่อื่น ให้กระทรวง
ยุติธรรมดำริสร้างใหม่ในศก ๑๒๔ (พ.ศ. ๒๔๔๘) ต่อไป ซึ่งแสดงว่าศาลมีตึกเป็นอาคารศาล
อยู่ก่อนนั้นเหมือนกัน กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการสร้างขึ้นใหม่เป็นตึกชั้นเดียวในพื้นที่ดิน
ของหลวงติดต่อกับที่ว่าการเมือง โดยขอแบ่งจากผู้ว่าราชการเมือง ด้านกว้างตามถนนราชวิถี
๒ เส้น ด้านยาวลึกจากถนนราชวิถีเข้าไป ๓ เส้น ๔ วา ลงมือสร้างเมื่อราวเดือนมกราคม
ปลายปี ร.ศ. ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๔๕๐) งบประมาณ ๒๓,๕๕๐ บาท (ทำเพิ่มเติมอีก ๒๗๒ บาท)
สร้างเสร็จเมื่อ เดือนธันวาคม ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑) ทำพิธีเปิดเมื่อ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม
ร.ศ. ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) คือศาลหลังที่มีรูปถ่ายปรากฏอยู่ และมีคำจารึกไว้ที่ตัวอาคารว่า
สร้างเมื่อ ร.ศ. ๑๒๗ ดังกล่าวแล้วนั่นเอง

ต่อมาถึง พ.ศ. ๒๔๗๐ เริ่มชำระคดีเก่าๆ ได้จัดการซ่อมแซมหลายครั้ง ในที่สุด
กระทรวงยุติธรรมได้ขอให้กระทรวงมหาดไทยส่งนายช่างกรมโยธาเทศบาลไปตรวจ นายช่าง
แนะนำให้รื้อลงแล้วสร้างใหม่ กระทรวงยุติธรรมจึงได้ดำเนินการสร้างขึ้นใหม่ในพื้นที่ดิน
แปลงเดิม งบประมาณ ๑๑,๗๕๐ บาท ลงมือสร้างวันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๘ แล้วเสร็จส่ง
มอบวันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ ทำพิธีเปิดวันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๘ คือศาลหลัง
ที่รื้อไปคราวนี้เอง (สร้างราคา ๑๑,๗๕๐ บาท ไม่ต้องการแล้ว กระทรวงยังประมูลขายส่ง
คลังได้ถึง ๑๓,๐๐๐ บาท คิดแล้วยังมีกำไรอีก ๑,๒๕๐ บาท)

โดยเหตุที่บ้านเมืองเจริญขึ้น ผู้คนพลเมืองเพิ่มมากขึ้น คดีความต้องมาสู่โรงศาล
มากขึ้นเป็นลำดับ งานเพิ่มขึ้น จำนวนผู้พิพากษาต้องเพิ่มตามไปด้วย อาคารศาลหลังนั้นจึง
กับแคบไม่เหมาะสมกับเป็นสถานสถิตย์ยุติธรรม ประกอบกับทางจังหวัดจัดวางผังเมืองใหม่

กำหนดให้ศาลจังหวัดตั้งอยู่ตรงบริเวณศาลเดิม กับบ้านพักผู้พิพากษาหลังเดิมติดต่อกัน
ด้วยเหตุนี้เองต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ด้วยความกรุณาของท่านปลัดกระทรวงยุติธรรมคนเดิม
คุณกำธร พันธุลาภ และท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม กระทรวงจึงได้รับงบประมาณ
ก่อสร้างอาคารศาลและบ้านพักผู้พิพากษาหัวหน้าศาลชั้นใหม่ บริษัทดาววิศวกการจำกัด
เป็นผู้ประมูลได้ในราคา ๒,๒๗๖,๕๘๒ บาท รวมทั้งถมดินกับครุภัณฑ์เสร็จ ทำสัญญาเมื่อ
วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๑๐ วางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๐ โดยท่านปลัดกระทรวง
ยุติธรรมคนเดิมกรุณาเป็นประธานไม่พิธี ตัวอาคารที่ทำการศาลจังหวัดเพชรบุรีที่ก่อสร้าง
ใหม่นี้เป็นอาคารตึก ๒ ชั้นหลังคาทรงไทย ตัวอาคารกว้าง ๘.๗๐ เมตร ยาว ๖๖.๗๐ เมตร
ด้านหน้ามีมุขยื่นออกไป ๔ เมตร ด้านหลังมีมุขยื่นออกไป ๑๓.๕๐ เมตร ด้านหลังนี้เป็น
๓ ชั้น มีห้องพิจารณา ๖ ห้อง ห้องธุรการและห้องซึ่งพร้อม และยังมีสำรองไว้เผื่อศาลแขวง
ถ้าหากมีต่อไปภายหน้าอีก ๑ ห้อง พร้อมด้วยห้องผู้พิพากษา และห้องธุรการ มีสุขภัณฑ์
อันทันสมัยอย่างพร้อมมูล สร้างเสร็จตามสัญญาตรวจรับงานงวดสุดท้าย วันที่ ๑๔ ธันวาคม
๒๕๑๐ กามที่ท่านเห็นอยู่ และได้ทำพิธีเปิดในวันนั้นแล้ว คงจะเป็นอาคารสถานที่ราชการ
ที่สง่างามหลังหนึ่ง ในจังหวัดเพชรบุรีที่ยังยืนอยู่ชั่วนาน.

รายนามกรรมการดำเนินงานก่อสร้างอาคาร **ศาลจังหวัดเพชรบุรี**

คำสั่งกระทรวงยุติธรรม ที่ ๒๖/๒๕๑๐

เรื่อง ทั้งกรรมการดำเนินงานก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดสมุทรสาคร ศาลจังหวัดจันทบุรี ศาลจังหวัดเพชรบุรี และศาลจังหวัดนครราชสีมา

ด้วยกระทรวงยุติธรรมได้รับงบประมาณค่าก่อสร้างอาคารที่ทำการ ศาลจังหวัดสมุทรสาคร ศาลจังหวัดจันทบุรี ศาลจังหวัดเพชรบุรี และศาลจังหวัดนครราชสีมา ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๐ และได้ออกแจ้งความป่าวประกาศฯ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๑๐ แล้ว

ฉะนั้น จึงตั้งคณะกรรมการดำเนินงานก่อสร้างอาคารที่ทำการ ศาลจังหวัดสมุทรสาคร ศาลจังหวัดจันทบุรี ศาลจังหวัดเพชรบุรี และศาลจังหวัดนครราชสีมา ดังต่อไปนี้—

ก. กรรมการรับซองใบประกวดราคา

๑.	ผู้อำนวยการกองบังคับคดีล้มละลาย			
	สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม			เป็นกรรมการ
๒.	หัวหน้ากองหมาย	”	”	”
๓.	หัวหน้ากองกลาง	”	”	”

ข. กรรมการเปิดซองใบประกวดราคา

๑.	ปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นกรรมการ
๒.	รองปลัดกระทรวงยุติธรรม	”
๓.	อธิบดีผู้พิพากษามาตร ๒	”
๔.	อธิบดีผู้พิพากษามาตร ๓	”
๕.	อธิบดีผู้พิพากษามาตร ๔	”

๖. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสมุทรสาคร	เป็นกรรมการ
๗. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดจันทบุรี	”
๘. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเพชรบุรี	”
๙. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนครราชสีมา	”
๑๐. นายทองจุล สิงห์กุล นายช่างเอก กองแบบแผน
กรมโยธาเทศบาล หรือผู้แทน	”
๑๑. เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม	”
๑๒. นายกุศล บุญเย็น	”
๑๓. หัวหน้ากองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	”

ก. กรรมการตรวจการก่อสร้าง

ฯลฯ

ศาลจังหวัดเพชรบุรี

๑. อธิบดีผู้พิพากษามา ๗	เป็นกรรมการ
๒. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเพชรบุรี	”
๓. นายสมคิด ณ นคร ผู้พิพากษาศาลจังหวัดเพชรบุรี	”
๔. นายทองจุล สิงห์กุล นายช่างเอก กองแบบแผน
กรมโยธาเทศบาล หรือผู้แทน	

ฯลฯ

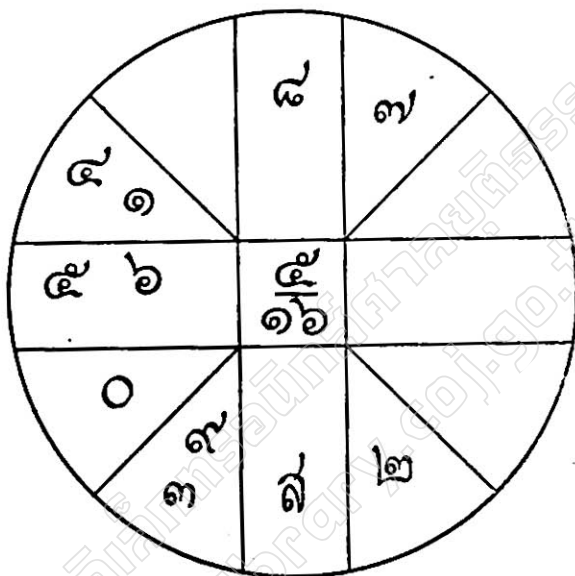
ตั้ง ณ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๑๐

(ลงชื่อ) พระยาอรรณการนิพนธ์

(พระยาอรรณการนิพนธ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ดวงวางศิลาฤกษ์ศาลจังหวัดเพชรบุรี

๑๓
จันทร์ศกกาล ณ ๓ ๗ ค่ำ ปีมะแม จุลศักราช ๒๓๒๕

สุริยคติกาล สุรทิน ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๐

ปฐมฤกษ์ เวลา ๑๕.๒๕ น.

สุดฤกษ์ เวลา ๑๖.๑๘ น.

เกาะตียบนวงค์ ๕ ปฐมตรียางค์ ๖

เสวยราชาฤกษ์ประกอบด้วยเทวี่แห่งฤกษ์

ลัคนาสถิตยราศีตุลย์ อาโปธาตุ

คำกล่าวรายงาน

โดย

นายบรรจบ เสาวรรณ อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๗

ในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดเพชรบุรี

ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๐

กราบเรียน ท่านปลัดกระทรวงยุติธรรม

ข้าพเจ้าและบรรดาข้าราชการศาลจังหวัดเพชรบุรี รู้สึกเป็นเกียรติและปิติยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ท่านปลัดกระทรวงยุติธรรมได้กรุณามาเป็นประธาน — ในพิธี วางศิลาฤกษ์สร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดเพชรบุรีใหม่ ท่ามกลางท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายในวันนี้

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดเพชรบุรีเดิมนั้น สร้างขึ้นเมื่อ ร.ศ. ๑๒๗ เรียกว่าศาลเมืองเพชรบุรี ต่อมา พ.ศ. ๒๔๕๔ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนเรียกเป็นศาลจังหวัดเพชรบุรี ครั้นในปี พ.ศ. ๒๔๗๘ ได้สร้างอาคารขึ้นใหม่ในที่เดิมเป็นตึกชั้นเดียว หลังคามุงกระเบื้องซีเมนต์ มีห้องพิจารณา ๓ ห้อง บัดนี้ตัวอาคารชำรุดทรุดโทรมและคับแคบไม่สง่าสมเป็นสถานสถิตยุติธรรม ประกอบกับทางราชการได้วางแผนผังเมืองจังหวัดเพชรบุรีใหม่ และได้กำหนดที่ดินสำหรับสร้างที่ทำการศาลใหม่ ให้อยู่ระหว่างศาลเดิมกับบ้านพักผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเดิม กระทรวงยุติธรรมจึงได้ดำเนินการขออนุมัติงบประมาณสร้างอาคารที่ทำการศาลและบ้านพักผู้พิพากษาหัวหน้าศาลขึ้นใหม่ ซึ่งคณะรัฐบาลได้กรุณาอนุมัติงบประมาณให้ในปีนี้ อันเป็นผลให้ได้ทำการก่อสร้างอาคารศาลจังหวัดเพชรบุรีใหม่ พร้อมทั้งบ้านพักผู้พิพากษาหัวหน้าศาลอีก ๑ หลัง ข้าพเจ้าและบรรดาข้าราชการศาลจังหวัดเพชรบุรี ตลอดจนประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี ต่างมีความยินดี และซาบซึ้งในความกรุณาของกระทรวงยุติธรรมและรัฐบาลเป็นอย่างยิ่ง

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดเพชรบุรีที่ก่อสร้างใหม่นี้ เป็นอาคารตึก ๒ ชั้น หลังคา

ทรงไทย ตัวอาคารกว้าง ๘.๗๐ เมตร ยาว ๖๖.๗๐ เมตร ก้านหน้ามีมุขยื่นออกไป ๔ เมตร
ก้านหลังมีมุขยื่นออกไป ๑๓.๕๐ เมตร มีห้องพิจารณา ๖ ห้อง ห้องทำงานฝ่ายธุรการและ
ห้องซึ่งผู้ต้องหา พร้อมด้วยอุปกรณ์และสวัสดภัณฑ์ทันสมัย บริษัทลาววิศการ จำกัด เป็นผู้
ประมูลได้ทั้งอาคารศาลและบ้านพักผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ๑ หลังในราคา ๒,๒๗๖,๕๘๒ บาท
กำหนดทำการก่อสร้างแล้วเสร็จตามสัญญาในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๑๐

ในการก่อสร้างนี้ กระทรวงยุติธรรมได้รับความร่วมมือจากกรมโยธาเทศบาลใน
การออกแบบและรายการก่อสร้าง ตลอดจนจัดส่งนายช่างมาควบคุมการก่อสร้างด้วย และใน
ระหว่างการก่อสร้างทางศาลก็ได้รับความเอื้อเฟื้อจากท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี ให้ยืม
ที่ดินรับรองของจังหวัดเป็นที่ทำการศาลจังหวัดเพชรบุรีชั่วคราว และในพิธีวางศิลาฤกษ์นี้
ทางศาลก็ได้รับความเอื้อเฟื้อจากจังหวัด และเทศบาลเมืองเพชรบุรีเป็นอย่างดี จึงขอขอบ
คุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเชิญท่านปลัดกระทรวง
ยุติธรรมได้โปรดประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดเพชรบุรี เพื่อความ
สิริมงคลแก่อาคารสถานที่อันจะใช้เป็นที่พิจารณาพิพากษาอรรถคดี เพื่อประโยชน์สุข และ
ความร่วมมือกันแก่ประชาชนสืบไป.

นายบรรจบ เสาวรรณ อธิบดีผู้พิพากษภาค ๗ กล่าวรายงาน

นายกำธร พันธุลาภ ปลัดกระทรวงยุติธรรม กล่าวตอบ

คำกล่าวตอบ

โดย

นายกัธร พันธุ์ลาภ ปลัดกระทรวงยุติธรรม

ในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดเพชรบุรี

ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๐

ท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๗ และท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความยินดีและรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่ง ที่ได้มีโอกาสมาประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดเพชรบุรีในวันนี้

กระทรวงยุติธรรมตระหนักอยู่เสมอว่า อาคารที่ทำการศาลในต่างจังหวัดนั้น ส่วนมากสร้างมาเป็นเวลานาน คับแคบ ไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น ตัวอาคารมีสภาพเก่าชำรุดทรุดโทรมไม่ปลอดภัย สมควรจะได้ก่อสร้างขึ้นใหม่ เพื่อให้ศาลมีอาคารอันกว้างขวางเพียงพอกับปริมาณงาน และสง่าสมกับเป็นสถานที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชน และให้ผู้พิพากษาได้มีบ้านพักที่เหมาะสมแก่ฐานะ จึงได้วางโครงการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาล และบ้านพักผู้พิพากษาขึ้น และได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างตามกำลังเงินที่ได้รับอนุมัติตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นลำดับมา สำหรับปี ๒๕๑๐ นี้ กระทรวงยุติธรรมได้รับงบประมาณสร้างอาคารที่ทำการศาลใหม่ ๔ แห่ง รวมทั้งศาลจังหวัดเพชรบุรีด้วย

โดยเฉพาะอาคารที่ทำการศาลจังหวัดเพชรบุรีหลังเดิม สร้างมาถึง ๓๒ ปีแล้ว ชำรุดทรุดโทรมและคับแคบไม่พอกับปริมาณงาน ไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับผังเมืองใหม่ จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะได้สร้างขึ้นใหม่ให้เหมาะสม

อาคารหลังนี้เมื่อสร้างเสร็จแล้ว จะเป็นสถานที่ราชการอันสง่างามเหมาะสมที่จะเป็นสถาบันประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ปวงชน จึงขอให้ท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๗ และคณะกรรมการตรวจการก่อสร้างโปรดช่วยกันเอาใจใส่ควบคุมดูแลให้การก่อสร้างได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเพื่อความปรารถนาของทางราชการ

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้ทราบว่า ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดได้กรุณาเอื้อเฟื้อให้ยืม
ตึกรับรองของจังหวัดเป็นที่ทำการศาลชั่วคราว และทางจังหวัดกับเทศบาลก็ให้ความร่วมมือ
ในพิธีวางศิลาฤกษ์วันนี้เป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าจะได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์
อาคารที่ทำการศาลจังหวัดเพชรบุรีที่สร้างใหม่นี้ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่ง
ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก ได้โปรดกลั่นเทาลให้การก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลหลังนี้
ดำเนินไปโดยเรียบร้อยสมความปรารถนา เพื่อจะได้เป็นที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรม
แก่ประชาชนสืบไป.

นายกัธร พันธุลาภ ปลัดกระทรวงยุติธรรม (คนเดิม)
ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการ
ศาลจังหวัดเพชรบุรี

การวางศิลาฤกษ์

โดย

นายบุญมาก กองทรัพย์ พ.ม.เปรียญ ๖

สมาชิกสภาเทศบาลเมืองเพชรบุรี ครู ร.ร. สุวรรณรังษณ์วิทยาลัย

ศาสนาใหญ่ๆในโลกนี้มีประชาชนเคารพนับถือกันอยู่มากในขณะนี้ พุทธศาสนา คริสต์ศาสนา ศาสนาอิสลามที่เรียกว่าเป็นศาสนาเพราะมีคณะบุคคลทำหน้าที่โดยเฉพาะสำหรับ รักษาความศักดิ์สิทธิ์ และศึกษาเล่าเรียนคำสั่งสอนกันสืบมา บุคคลคณะนี้เราเรียกว่า “พระ หรือนักบวช” สำหรับศาสนาพราหมณ์นั้นไม่ปรากฏว่ามีศาสนา มีตัวผู้สอนศาสนาผู้ประกาศ ศาสนาอย่างแน่นอน เป็นแต่กัมมัมหรือความเชื่อถือที่สืบเนื่องกันมา ศาสนาพราหมณ์ยัง ไม่มีใครกันกว่าได้ว่าเกิดขึ้นเมื่อไร และใครเป็นผู้สอน ท่านศาสตราจารย์วิเศษปราชญ์ทาง บาลี นักค้นคว้าที่ยิ่งใหญ่ในวิชาการเกี่ยวกับประเทศอินเดีย ได้กล่าวว่าพวกทศยุ หรือมีลักษณะ เจ้าของดินแดนของประเทศอินเดีย ชนพวกนั้นนับถือเคารพบูชาโลกธาตุและธรรมชาติเคารพ บูชาธาตุทั้ง ๔ คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ ที่เรียกว่า “Animism” ถือว่าทุกอย่างมีชีวิตจิตใจ มีตัว มีตนและยกขึ้นเป็นเทพเจ้า มีพิธีบวงสรวงเทพเจ้า โดยเอาเนื้อสัตว์หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เชื่อว่าเทพเจ้าชอบเสวยใส่ลงในกองไฟ โดยถือว่าไฟเป็นทูตของเทพเจ้า เป็นผู้นำของสิ่งเวทย์ เหล่านั้นไปถวายเทพเจ้า เมื่อชนอริยกะข้ามภูเขาหิมาลัยมาอยู่ในประเทศอินเดียจึงประสม ประสานลัทธิศาสนาของตนเข้าด้วยกัน ท่านศาสตราจารย์ราชกฤษณ์ ได้กำหนดระยะเวลา ว่าประมาณ ๑๐๐๐ ปี ก่อนพุทธกาลได้เกิดกัมมัม ไตรเพทขึ้นในศาสนาพราหมณ์ ๓ กัมมัม และเกิดเพิ่มเติมอีก ๑ กัมมัมรวมเป็น ๔ กัมมัม คือ

๑. ฤคเวท เป็นคำฉันท์สวกอ่อนนวยนสรรเสริญเทพเจ้าต่าง ๆ
๒. สามเวท เป็นคำฉันท์สวกในพิธีถวายน้ำโสม แก่พระอินทร์ และขับ กล่อมเทพเจ้า
๓. ยชุรเวท เป็นคำร่ายแก้ว ซึ่งว่าด้วยพิธีทำพิธีกรรม และบวงสรวง

๔. อารยพเวท เป็นคาถาอาคมมนต์ขลังศักดิ์สิทธิ์สำหรับทำพิธีแก้ไสยจัญไร นำความสวัสดิมงคลมาให้แก่ตน และนำผลร้ายให้แก่ศัตรู

ลัทธิความเชื่อดั้งเดิมของศาสนาพราหมณ์ นับถือเทพเจ้าเป็นหลัก เทพเจ้าของพวก อริยกะเดิม นั้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงนิพนธ์ไว้ตรงกับความเห็นของ นักปราชญ์เยอรมันคนหนึ่งชื่อ Hillebrandt ว่ามี ๔ องค์ คือ พระอินทร์ พระสวามี พระวรุณ พระยม ซึ่งเป็นโลกบาลประจำทั้ง ๔ ทิศ มีหน้าที่ดูแลความทุกข์สุขของสัตว์โลก เนื่องจากศาสนาพราหมณ์นับถือคัมภีร์ไตรเพท และเทพเจ้าเป็นหลักของศาสนา นับถือ โลกธาตุทั้งหมดยกเว้นเทวธาตุแลรักษา จึงได้กำหนดชื่อเทวาทาเทพเจ้าไว้มากมาย ทั้งๆ ที่เรารู้ ว่าเทพเจ้าทั้งหลายเป็นเรื่องที่มนุษย์สมมติขึ้น ไม่ได้มีตัวจริงอย่างไร แต่เราก็จำเป็นต้อง ศึกษาด้วยเหตุ ๒ ประการคือ

๑. เรื่องของเทพเจ้าได้มีกล่าวไว้เป็นเรื่องนิยายมากมาย ได้กลายมาเป็นวรรณคดี เป็นศิลปกรรม ที่เราได้พบในหนังสือต่างๆ รูปเขียน รูปปั้น รูปหล่อ กลายเป็นวัฒนธรรม การเคารพบูชาเทพเจ้าเป็นประเพณีขึ้นแล้ว แม้ทางราชการก็ได้รับมาเป็นราชพิธีแล้ว หลายอย่าง ซึ่งเราจำเป็นต้องเรียนรู้ไว้ประดับสติปัญญา และเพื่อความบันเทิงของจิตใจ

๒. แม้ว่าเทพเจ้าทั้งหลายจะเป็นแต่สมมติ ไม่มีความจริงประการใด แต่ก็มีความ สำคัญมีความศักดิ์สิทธิ์ อันเกิดจากความเคารพนับถือ เมื่อดวงใจหลายสิบดวง หลายร้อยล้าน ดวงไปเคารพบูชาเข้า ความศักดิ์สิทธิ์ย่อมเกิดมีขึ้น จะเป็นไม้ท่อนก้อนหิน หรือนามธรรม อย่างหนึ่งอย่างใด ไม่จำเป็นต้องมีตัวตน เช่นเวทย์มนต์คาถาต่าง ๆ เมื่อได้สวดสวดสาธยายด้วย จิตต์อันเป็นสมาธิแล้ว ย่อมเกิดความรู้สึกศักดิ์สิทธิ์ที่จะกลั่นกลองให้เกิดสิริมงคลความสุข สวัสดิ์ได้ ตรงกันข้ามถ้าใช้ในการสาปแช่งก็ทำความฉิบหายให้ได้ เราจึงไม่ควรปฏิเสธ ความศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาใดๆ ไม่ควรบังอาจไปหลบลูกศรหื่นพิษนี้ไว้กวักอันเป็นที่เคารพ บูชาของศาสนาใดๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศาสนาพราหมณ์นั้น ถึงชาวไทยเรานับถือพระ พุทธศาสนา แต่เราก็ได้ทำพิธีบวงสรวงเคารพบูชาเทพเจ้าของพราหมณ์อยู่เสมอ ตลอดถึง พระราชพิธีต่างๆ ก็ยังมีละเลย ยังยอมรับนับถือความรู้สึกศักดิ์สิทธิ์ของเทพเจ้าของพิธีกรรมอยู่

ทางพระพุทธศาสนาได้รับเอาเทพเจ้าของพราหมณ์เข้าไปในพระพุทธมนต์เป็นอันมาก ซึ่งพระภิกษุในพระพุทธศาสนาต้องสวดด้วย เพราะฉะนั้นความศักดิ์สิทธิ์ของพิธีกรรม การเคารพบูชา การสวดอ้อนวอนเทพเจ้าต้องมีแน่ ถ้าไม่มีในตัวเอง ก็ต้องเกิดมีด้วยความเคารพนับถือของคนที่มีอำนาจจิตต์เคารพบูชา ย่อมให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์แก่สิ่งเหล่านั้นด้วย

เมื่อวันอังคารที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๐ เวลา ๑๕.๒๕ น. ท่านปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้มาเป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดเพชรบุรี ท่านผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเพชรบุรี ได้ให้ผู้เขียนนี้เป็นพราหมณ์ในพิธีทำพิธีบวงสรวงสังเวทเทพเจ้าทั้งหลายในตอนเช้าและอาราธนาพระสงฆ์ทำพิธีเจริญพระพุทธมนต์ในตอนทำพิธีวางศิลาฤกษ์ ได้รวมทั้งพิธีพราหมณ์กับพิธีพุทธเข้าด้วยกัน ได้กระทำพิธีถูกต้องตามความนิยม เป็นที่ชื่นชมของบรรดาแขกผู้มีเกียรติที่ไปร่วมชุมนุมในวันนั้นเป็นอันมาก หวังว่าความศักดิ์สิทธิ์แห่งโครงการ ซึ่งพระนิพนธ์ของสมเด็จพระปรมานวชิรโชติ วัฑฒนวิมลมังคลาราม ยอดกวีของไทย และทวงใจของบรรดาแขกผู้มีเกียรติทั้งหลายที่มาร่วมพิธีในวันนั้นจะดลบันดาลความศักดิ์สิทธิ์ให้เกิดมีแก่ศาลสถิตยุติธรรมไปตลอดกาลนาน

แบบแผนในการวางศิลาฤกษ์ ที่ผู้เขียนประกอบพิธีครั้งนี้ ได้อาศัยแบบแผนของอาจารย์หลายท่าน และจากข้อกำหนดจดจำที่เคยเห็นท่านผู้ใหญ่ท่านมา ซึ่งแต่ละแห่งไม่ใคร่จะเหมือนกัน แต่ส่วนมากคล้ายกันพอจะตั้งกฎเกณฑ์เป็นแบบพิธีได้ดังนี้

๑. ศาลเพียงตา การทำพิธีบวงสรวงสังเวท ศาลเพียงตาถือว่าเป็นสถานที่เทพเจ้าประทับรับสังเวทจะขาดเสียมิได้ ศาลเพียงตาสร้างเป็น ๒ ชั้น ชั้นล่างสูงเสมอรระดับตาของผู้เป็นเจ้าของพิธี ชั้นบนสูงกว่าชั้นล่าง ๑ ศอก กว้างยาวคูดอกขรรค์ ลากผ้าขาวทั้งชั้นบนชั้นล่าง ชั้นบนมักนิยมเอาหมอนวางไว้ ทำนองว่าเทพเจ้ามานั่งพิงหมอนนั้น ชั้นล่างเป็นที่ตั้งเครื่องสังเวทเครื่องบวงสรวงต่างๆ ถ้าศาลเพียงตาเล็กไม่พอสั่งเครื่องบวงสรวงสังเวทก็หาโต๊ะมาตั้งช่วยอีก ๑ ตัวได้ ที่ศาลเพียงตานี้มักนิยมเอาสัปทนหรือร่มมากางไว้ด้วยเพื่อความสวยงามและเพื่อกันแดดด้วย ทั้งนี้แล้วแต่จะหาได้และความสะดวก

๒. เครื่องสังเวท ได้แก่อาหารคาวหวาน สำหรับจัดถวายเทพเจ้า บางอาจารย์ก็ถือเอาแต่เครื่องกระยาบวชล้วน คือไม่เอาสิ่งของมีชีวิตเลย เอาแต่ผลไม้ขนมมณเฑียรนั้นส่วนมากที่เคยเห็นมามักจะเอาทั้งของคาวของหวาน บางแห่งก็มีสุราด้วย สำหรับผู้เขียนไม่เคยใช้สุรา รวมของสังเวทที่นิยมกันมีอยู่ดังนี้

๑. หัวหมู ๑ หัว
๒. ปลาเปาะชะ (ปลาเกล็ดหนึ่ง) ๑ ตัว พร้อมน้ำจิ้ม
๓. มะพร้าวอ่อน ๑ ผล
๔. กล้วยน้ำว่าสุก ๑ หวี
๕. ขนมต้มแดง ขนมต้มขาว อย่างละจาน
๖. บายศรีปากชาม มีไข่ต้มบักยกอด ๑ ที่
๗. อ้อยควั่น ๑ จาน
๘. ผลไม้อย่างอื่นอีกสัก ๓ อย่าง หรือมากกว่าก็ได้
๙. น้ำ ๑ แก้วพร้อมช้อนช่อม
๑๐. แกลงบวช ๑ ถ้วย เช่นกล้วยบวชชีเป็นต้น
๑๑. ของเบ็ดเตล็ดอย่างอื่นเช่น ทองหยิบ ฝอยทอง ฯลฯ แล้วแต่จะมี

๓. บายศรีใหญ่ ๑ ต้น บายศรีใหญ่คือบายศรีที่เย็บเป็น ๕ ชั้น, ๗ ชั้น หรือ ๙ ชั้น ซึ่งในพิธีใหญ่มักใช้ แต่บางแห่งก็ไม่ใช้ บายศรีใหญ่นี้มักนิยมตั้งที่ศาลเพียงตาชั้นล่าง เมื่อมีบายศรีใหญ่แล้วควรมีดอกไม้พานอีก ๑ คู่ เพื่อให้เหมาะสมกัน (ทำพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารศาลจังหวัดเพชรบุรี ได้จัดทำบายศรี ๗ ชั้น โดยคณะครูโรงเรียนวัดคอนไก่เตี้ย ทำสวยงามมากพร้อมด้วยพานดอกไม้ ๑ คู่)

๔. เครื่องบูชา ได้แก่ รูป เทียน ดอกไม้ จำนวนเทียนและรูปใช้ตามกำลังวัน คือ วันอาทิตย์ ๖ วันจันทร์ ๑๕ วันอังคาร ๘ วันพุธ ๑๗ วันพฤหัสบดี ๑๔ วันศุกร์ ๒๑ วันเสาร์ ๑๐ ถือกำหนดจำนวนรูป และเทียนเท่ากำลังวันที่จะทำพิธีในวันนั้น ดอกไม้กำหนดใช้ ๓ สี, ๕ สี, ๗ สี หรือ ๙ สี ทั้งนี้แล้วแต่จะหาได้

๕. เวลาทำพิธี โดยมากถือเอาเกณฑ์ของพระเป็นหลัก คือทำพิธีบวงสรวงสังเวในก่อนเช้าถึงเที่ยง เวลาหลังเที่ยงแล้วพระไม่รับอาหารฉันใด เทวดาก็ไม่รับเครื่องสังเวเหมือนกัน

๖. การจุดรูปเทียนบูชา กำหนดให้เจ้าของงาน คือ เจ้าของพิธีนั้นมาจุดรูปเทียนทั้งหมด หรืออย่างน้อยอย่างละ ๓ ดอก รูปที่จุดแล้วนำไปเสียบที่หัวหมู และเครื่อง

สังเวทยื่นๆ เข้าหลักที่ว่า ไฟเป็นเหตุของเทวคา ไฟเป็นผู้นำเครื่องสังเวยไปถวายเทวคา ส่วนเทียนนั้นปักไว้ที่ชั้นน้ำมันต์ถามี หรือที่ตกให้ปักรวมอยู่บนโต๊ะพิธีนั้น

๗. การแต่งกาย สำหรับเจ้าของพิธี คือเจ้าภาพต้องแต่งกายให้สุภาพที่สุด เอาความเรียบร้อยเป็นสำคัญ ส่วนพราหมณ์ผู้ประกอบพิธี ถือการนุ่งขาว ห่มขาวเป็นหลัก ตามชนบทหาเครื่องแต่งกายไม่สะดวก ใช้ผ้าขาวพาดบ่าอย่างเดียวกันก็ได้ ถือเอาความตั้งใจและความเคารพเป็นสำคัญ (พิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดเพชรบุรี ท่านผู้พิพากษาหัวหน้าศาลได้ตัดเสื้อครุยขาว เสื้อนอกคอปัก ผ้านุ่งขาว ผ้าห่มขาว มอบให้พราหมณ์ในพิธีใช้ทำพิธีครบชุด)

๘. การลา เมื่อทำพิธีบวงสรวงเสร็จแล้ว ผู้ทำพิธีจะเป็นผู้ลาด้วยกล่าวคำว่า “เสสัง มังคะลัง ยาจามิ” ผู้ลานั้นนำผลไม้หรือสิ่งของบางอย่างไปรับประทาน ถือว่าของที่เหลือเป็นมงคล ถ้าตั้งเครื่องสังเวยไว้เลยเที่ยงแล้วไปเป็นการลาอยู่ในตัวไม่ต้องกล่าวคำลาใดๆ ก็ได้

ทั้ง ๘ ข้อที่กล่าวมานี้ เป็นหลักการปฏิบัติที่บรรดานักทำพิธีกรรมทั้งหลายปฏิบัติกันอยู่ สำหรับบางแห่งบางท้องถิ่นอาจมีพิธีแปลกออกไป แต่ก็อยู่ในหลักการบวงสรวงสังเวยเคารพบูชา^๕นั้นแล้ว

ด้วยอธิปไตยทางการ

จาก

ก วย ห ม ง กั :

ถนนพานิชเจริญ จังหวัดเพชรบูรณ์

๒๐ ผู้จำหน่ายยาเวชภัณฑ์ และอุปกรณ์ไฟฟ้า

ธรรมรัฐสุราทร

□ ข. ชาญไจ้จักร

ตึกอันโอโง่งทรงไทยสมัยประชาธิปไตย ที่สร้างขึ้นใหม่ ๆ กระจ่างงามตั้งอยู่กลางฉนวนสนามหญ้า ซึ่งมีนามว่า “ศาลจังหวัดเพชรบุรี” เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์สถิตยุติธรรมอันพึงแก่การเคารพยำเกรงของชาวนิกรชนทั่วไป ซึ่งจะวินิจฉัยชี้ขาด ให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ใจทักจำเลยได้ในเบื้องต้น

อันที่จริงตามปกติวิสัยของคนไทยหรือพวกชาวเอเชีย โดยมากนับถือศาลเป็นทุนนิยมทางไสยศาสตร์อยู่มาก เช่นศาลเจ้าพ่อ ศาลสถิตเทพารักษ์ ศาลพระภูมิเจ้าที่ หรือศาลเพียงตา ที่ตั้งขึ้นชั่วคราวเพื่อบวงสรวงก็ดี ศาลเหล่านี้ย่อมมีอำนาจเหนือใจ บุคคลที่เชื่อดีอยู่แล้วเพราะมั่นใจว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ประทับฐานอยู่ในศาลนั้น ๆ ซึ่งอาจบันดาลผลสำเร็จหรือช่วยบันเทาความทุกข์ร้อนของตนได้ฉับฉิว

ศาลสถิตยุติธรรมของบ้านเมือง ก็มีอำนาจศักดิ์สิทธิ์ศักดิ์สิทธิ์ชี้แพ้ — ชนะ ส่งคนผิดเข้าคุกกักตรางได้ทันตาเห็น ทำให้ราษฎรเคารพยำเกรงมากที่สุดคนนั้น เพราะมีท่านผู้พิพากษาเป็นเจ้าพ่อที่แสดงอริยาบถไกรबरัน ตึกว่ารูปเคารพที่กระดุกกระดิกไม่ได้เสียเลยนั้นเป็นไหน ๆ

ทั้งตึกตงบลลังก์อาสน์ยังเป็นสง่าผ่าเผยงาม สมกับคำว่าศาลโดยแท้ ทั้งนี้เนื่องมาแต่สมัยโบราณมีที่ชำระความอยู่ในพระบรมมหาราชวังเรียกว่า “ศาลาลูกขุน” ซึ่งมีพวก “ตระลาการ” (บางสมัยก็เรียกว่า นักเทศน์ชั้นที่) และสืบเชื้อสายมาจากพวกพราหมณ์ ต่างก็มีบรรดาศักดิ์เป็น “พระมหาราชครู, หลวงญาณประกาศ, หลวงเทพมุนี ฯลฯ” เหล่านี้เป็นต้นเป็นลูกขุนตัดสินอรรถคดีไปตามพระธรรมนูญบทกฎพระอัยการ มีวิธีพิพจน์พยานในลักษณะที่น่ากลัว เช่น หลอมตะกั่ว ถั่วกรวดใส่ฝ่ามือ หรือกกดอกด้วยถั่วถั่วคำให้ถ้าน้ำทนนาน ๆ ตลอดจนการเสี่ยงเทียนดังนี้ เป็นต้น เมื่อลูกขุนวินิจฉัยคดีเสร็จแล้ว ก็ทำสำนวนขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาแก่พระเจ้าอยู่หัว พระเจ้าอยู่หัวทรงพิพากษาตัดสินในขั้นสุดท้าย

ครั้นต่อมาถึงสมัยแผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งศาลสถิตยุติธรรมขึ้นทั้งในกรุงเทพฯ พระมหานคร และหัวเมือง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้พิพากษา ตุลาการขึ้นนั่งบัลลังก์วินิจฉัยบรรดาคดีแทนพระองค์ ถ้างว้างซึ่งอำนาจเป็นเอกสิทธิชำระความตามที่เห็นชอบโดยเสรี จะตัดสินคดีได้ทุกประการ แต่คู่ความก็ยังมิสิทธิร้องอุทธรณ์หรือฎีกาได้ ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ทรงโปรดพระราชทาน เปลี่ยนนามศาลาลูกขุนให้เรียกว่า ศาล ส่วนลูกขุนกระลาการให้เรียกว่า ผู้พิพากษาหรือตุลาการ แต่ตามนิยามศัพท์สามัญโดยทั่วไปเรียก คณะผู้พิพากษาศาลการเป็นคำรวมว่า ศาล เช่นเดียวกับพระภิษุ ถ้าวรวมกันเป็นคณะ เรียกว่า สงฆ์ ฉะนั้น

ศาลอันเป็นสถาบันศักดิ์สิทธิ์ชั้นสูงสุดของประเทศชาติ เพราะสามารถตัดสินประหารชีวิตคนผิดได้ ถ้าจะกล่าวโดยตรง ก็คือผู้พิพากษานี้แหละ เป็นผู้มีอำนาจศักดิ์สิทธิ์ที่จะสั่งการลงโทษคนผิดได้ หาใช่อาการสถานที่ยืนงามสง่าร่าเริงนับล้านนั้นไม่หรอก

เพราะฉะนั้นบทความเรื่องนี้ ถ้าจะไม่กล่าวถึงท่านผู้พิพากษาซึ่งเป็นปัจจัยานุกิจที่สำคัญเสียเลย ก็นับว่าขาดหัวใจของเรื่องไป โดยมีแต่โครงร่างภายนอกเท่านั้น อรรถรสไม่มีเลย จึงขอประทานอภัยที่จำจะต้องกล่าวถึงบุคคลคณะศาลไว้พอหอมปากหอมคอ และโปรดอย่าได้คิดว่า ปากกล้าทำกรรม เป็นคุณะภาณีไปเลยนะครับ

ท่านผู้พิพากษาแทบทุกท่าน ย่อมมีอัธยาศัยไมตรีจิตมิตรภาพต่อสังคม ชอบอารมณ์ที่ได้รับอาหารผ่านอายตนะ ทั้ง ๖ อันมีปาก จมูก ตา หู กายสัมผัส และใจเหมือนๆ กับเราท่านทุกรูปนาม ครั้นเมื่อผู้พิพากษาต้องมาเข้าบวชเป็นผู้พิพากษานั่งบัลลังก์เสียแล้วก็จำต้องฝืนความรู้สึกสำรวมกายกรรม วชิรกรรม เข้าทำนองนักบวชผู้ทรงศีลอยู่ทุกเมื่อ แม้กระทั่งอยู่นอกศาล จะไปเที่ยวคบหาสมาคมสนทนากับชาวบ้านร้านตลาดจนเข้าถึงประชาชน เช่นนักปกครองเขาปรารภรณานั้น ก็เห็นจะต้องฝืนใจ ถึงจะชอบก็อย่าทำเลียดดีกว่า เพราะจะเกิดครหาว่าร้ายได้มากขึ้น หรือจะประพฤติดนเห็นแก่ตัวในทางอบายมุขก็คงทำไม่ได้ เพราะจะเป็นช่องโหว่ให้ประชาชนหมดความเลื่อมใสนับถือ กลับจะเป็นเครื่องระแวงแคลงใจในหน้าที่ของท่านเสียด้วยซ้ำ

นี่แหละท่านผู้พิพากษาจึงถูกล้อมกรอบให้อยู่ในจริยานุวัตรโดยละเว้นสิทธิอันพึงมี

“ฟังทำได้ตามชอบของตนเองทั้งกล่าวมาแล้ว ทั้งนี้ยอมทำให้มิตรสหายรักใคร่สนิทชิดเชื้อ ซึ่งเป็นชาวบ้านอยู่ในเมืองเดียวกันนั้น จำต้องพลอยเห็นทางที่จะไปมาหาสู่อยู่เสมออันเสีย ถิ่นแสดงตนสนิทนัก ก็คงไม่แคล้วคนครหาว่าเป็นผู้เดินความ ทำให้เสียหายถึงท่านผู้พิพากษาศหายรักนั้นด้วย ทั้งนี้ยอมจะเห็นแล้วว่า ผู้พิพากษานุกรอนสิทธิ์ไปเท่าใด ? เห็นจะต้องบีบประทุเรื้อนเสมือนอาการของคนหลบเจ้าหนี้อยู่อย่างนั้นละกระมัง ? ทั้งผู้ที่รักใคร่ก็ไม่กล้าไปหาวิรสาละ คิดแล้วก็น่าเห็นใจที่ท่านเป็นคนสงัดมคฺติ แต่ก็มากลายเป็นวังเกียจสงัดไป

อีกประการหนึ่ง จะเป็นบนบัลลังก์หรือในศาลก็ตามที่ ท่านผู้พิพากษาจะโอภาปราศรัยกับลูกความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่พึงควรรู้จักหักทลายโดยมักคุ้นกันอยู่ก่อนนั้นก็ ก็แทบจะไม่กล้าทำ เพราะเกรงคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งจะเกิดความระแวง หว่ามีใจเอนเอียงเสียกระมัง เพราะเขาชอบกัน ยิ่งเมื่อนั่งอยู่บนบัลลังก์ด้วยแล้ว ก็ยิ่งต้องระวังตัวหนักขึ้น แม้จะพูดหรือจะชม ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยอมไม่ควรกระทำเป็นอันขาด เพราะอาจกระทบกระเทือนจิตใจของคู่ความที่คอยชิงไหวชิงพริบกันอยู่แล้วนั้นอย่างแรง

เมื่อท่านผู้พิพากษาจำต้องสำรวจมอิริยาบถ อยู่ในศีลสังวรณของตุลาการ ด้วยประการฉะนี้เสมอแล้ว คนที่ไม่ใช้ความคิดก็มักจะกล่าวติเตียนว่าท่านวางตัว หรือวางโตสุกแล้ว แต่เขาจะว่า ก็อดทักหนึ่งให้กันว่ามากกว่าชม ดูเหมือนท่านผู้พิพากษาจะมีครหาเป็นเงาตามตัวอยู่เสมอ เว้นไว้แต่จะอยู่ในที่มีกิจจนไม่มีเงาฉายนั้นแหละ จึงจะพ้นครหาได้

ฝ่ายโจแพ็คความ ก็ต้องโทษว่าผู้พิพากษาคัดสินไม่ถูกต้อง ความจริงเขาควรชนะ แต่กลับตัดสินให้เขาแพ้ ต้องอุทธรณ์ฎีกากันต่อไป เกราะหัดที่ ไม่มีศาลฎีกาหรือฎีกาอีก ถ้ามีก็จะหาความยุติธรรมกันต่อไปอีกด้วย ผู้แพ้อยังไม่พบความยุติธรรม จนกว่าจะชนะนั่นเอง

ส่วนผู้ชนะความ แทนที่จะชมว่าท่านผู้พิพากษาคัดสินยุติธรรมดี กลับไปชมว่า ทนายของเขาว่าความเก่ง พยานของเขาให้การถี่พิเศษสามารถนำความเท็จมาให้การหลอกลวงท่านผู้พิพากษาจนเชื่อได้ แทนที่จะชมท่านกลับพุดพุดหมิ่นท่านเสียเข้าไป นี่ก็คือ รางวัลที่ ท่านผู้พิพากษาจะได้รับอยู่เนืองนิตย์ตามหน้าที่ก็คือตัดสินคดีแต่ละเรื่อง ต้องมีคนเกลียดคนกลัว มีพระเดชอยู่คู่อก แต่จะหาพระคุณที่คนชมได้ยากเต็มที

หลักธรรมกา คนได้รับความทุกข์ย่อมเที่ยวหาที่พึ่ง จึงเที่ยวบนบานศาลกล่าว เจ้าพ่อ เจ้าแม่ หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ฤทธิเดชตามโบสถ์วิหาร หรือศาลเจ้าหนั้นจันใด คนที่เป็น

ถ้อยร้อยความ ก็ทุกข์ร้อนใจ ใครหาที่พึ่งช่วยตนบ้าง ฉะนั้น ข้อนี้นี่เป็นช่องทางให้พวก โสณะทุรุติ บิดะภูตหลอกลวงตั้มยากันที่กำลังทุกข์ร้อนได้สะดวกโดยวิธีง่าย ๆ และดูเหมือนจะเป็นแบบเดียวกันทั้งหมดคือบอกแก่เจ้าทุกข์ว่า “ต้องหาเงินไปเงินความเสีย มี ฉะนั้นความข้างเราจะแพ้” แหย่เข้าเพียงเท่านั้น ก็ต้องพยายามรวบรวมเงินมาให้แล้ว ในที่สุดผู้บอกก็เป็นผู้เงินความ หรือจะว่าเป็นผู้ได้เงินก็คงไม่ผิด ส่วนผู้เสียหายนั้นสิ ใครเล่า ะ ออกจะแย่น้อย เห็นจะไม่ต้องกล่าวถึง ซึ่งจะเปลืองหน้ากระดาษไปเปล่า ๆ

โธเอ๋ย - มีหรือไม่ ก็ต้องพยายาม “ขายผ้าเอาหน้ารอด” จนได้ ยิ่งเป็นจำเลย ในคดีอาญาด้วยแล้ว โช้ตรวนกริ่ง ๆ ก็คอยเตือนให้เกรงกลัวอย่างเหลือเกิน ยิ่งทุกข์ก็ยิ่งทวี เพิ่มทุกข์ขึ้นอีกน่าสงสาร

ส่วนคนเงินความ เขาจะเงินกระเป๋าค่อยลายนวล เอ้อละเหยไปทางไหนที่ไม่มีใคร รู้ สบายเจ็บไปเลย แต่คนที่ได้รับเคราะห์นั้นเห็นจะไม่พ้น อย่างที่ว่ามาแล้วนั้นเป็นแน่ อนิจจาน่าเห็นใจจริง ๆ

แต่เมื่อหวนมาคิดดูอีกที ที่เขากล่าวกันว่า “ตราบไคยังมีพระอาทิตย์ขึ้นกลางวัน พระจันทร์ขึ้นกลางคืน ก่อไฟพื้นยังมีควัน ตราบนั้น ยังไม่สิ้นคนนินทา” ฉะนั้นแล้วก็พอ ผ่อนคลายอารมณ์ลงได้.

ปูชนียสถานและสถานที่ควรทัศนอาจร

ของ

จังหวัดเพชรบุรี

จังหวัดเพชรบุรีเป็นจังหวัดสำคัญ และเก่าแก่จังหวัดหนึ่ง ซึ่งมีโบราณสถาน และปูชนียสถานหลายแห่งที่สำคัญ ๆ คือ

๑. ปราสาทศิลาแลง ตั้งอยู่วัดเทพปราสาทศิลาแลง หรือวัดกำแพงแลง อยู่ในตำบลท่าราบ อำเภอเมืองเพชรบุรี เป็นเทวสถานสมัยขอมเป็นใหญ่ สร้างในลัทธิศาสนาพราหมณ์ สร้างไว้รวม ๕ องค์ มีระยะห่างกันเล็กน้อย ๓ องค์ตั้งชิดเป็นแถวเดียวกัน องค์หนึ่งอยู่หน้าแถว อีกองค์หนึ่งอยู่หลังแถว เวลานั้นหักพังทำลายเหลือแต่ฐาน ส่วน ๔ องค์ยังทรงรูปอยู่ เข้าใจว่าเป็นที่ประดิษฐาน พระอิศวร ๑ พระพรหม ๑ พระนารายณ์ ๑ พระโคปุระ ๑ และพระอุมาหรือพระขันธกุมาร ๑ ประกอบขึ้นเป็นองค์ด้วยศิลาแลงจำหลักรอบบริเวณปราสาททั้งหมดนี้มีกำแพงล้อมรอบ ทำด้วยศิลาแลงเรียงซ้อนกันสูง ๕ คอก มีทวยรับคิวเป็นขอบบนโดยตลอด วัดได้ยาว ๙๒ เมตร กว้าง ๗๒ เมตร สี่เหลี่ยมจัตุรัส มีประตูกันละประตู เหวลาดันนี้มีอายุประมาณ ๙๐๐ ถึง ๑,๐๐๐ ปี

๒. พระปรางค์วัดมหาธาตุ ตั้งอยู่ตำบลคลองกระแซง อำเภอเมืองเพชรบุรี ในเขตเทศบาลเมือง เป็นพระปรางค์แบบขอมสูง ๕๕ เมตร องค์ฐานชั้นบนก่อปรางค์ขนาดย่อมลดหลั่นลงทั้ง ๔ ทิศๆ ละ ๑ องค์ อันเป็นสัญลักษณ์ให้ระลึกถึงสังเวชนียสถานทั้ง ๔ เป็นสำคัญ จึงรวมเป็นปรางค์ ๕ องค์ด้วยกัน ฐานล่างก่อด้วยศิลาแลงวัดโดยรอบได้ ๑๒๐ เมตร สร้างสมัยขอมเป็นใหญ่ ต่อมาซำรุดหักพังมีผู้ซ่อมแซมก่ออิฐเสริมไว้ใหม่ ใน พ.ศ. ๒๓๕๗ และหักพังอีก พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงให้ซ่อมอีกครั้ง หลังสุดพระสุวรรณหุนี (จิต) เจ้าอาวาสองค์ก่อนอำนวยการสร้างซ่อมใหม่ด้วยคอนกรีตเสร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๔ ยอดพระปรางค์ติดไฟฟ้าให้เห็นระยะไกล ชาวทะเลได้อาศัยแสงไฟบนยอดพระปรางค์เข้าอ่าวในยามค่ำคืน ในพระปรางค์องค์กลางมีพระบรมสารีริกธาตุที่พระ

บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ทรงพระราชทานประดิษฐานบรรจุอยู่เป็นที่เคารพสักการะอย่างสูงของชาวเมืองเพชรบุรีและใกล้เคียง หน้าพระปรางค์มีโบสถ์และวิหารใหญ่รอบวิหารมีคดล้อม ในคดมีพระพุทธรูปใหญ่หลายองค์ ในพระวิหารมีพระพุทธรูปองค์หนึ่งซึ่งชาวบ้านเรียกว่า หลวงพ่อพระธาตุเป็นพระพุทธรูปสัมฤทธิ์ขนาดย่อมนั่งขัดสมาธิ ชาวเมืองเพชรบุรีนับถือกันมาก ใครทุกข์ร้อนก็มาบนบานศาลกล่าว ท่านก็ช่วยบักเป่าให้ได้สมประสงค์เสมอ คู่ความเคยทำกันไปศาลาต่อหน้าหลวงพ่อดูเป็นแพะ-ชนะกันก็มีบ่อย

๓. พระนครคีรี (เขาวัง) เคยเรียกว่าเขาสมน สูง ๙๒ เมตร พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ สมุหพระกลาโหมเป็นแม่กอง จมื่นราชมาตย์ (ท้วม) ภายหลังเป็นเจ้าพระยาภาณุวงศ์มหาโกษาธิบดี เป็นนายงานก่อสร้างพระราชวังขึ้นบนยอดเขา เสร็จแล้วเสด็จมาประทับเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๓ พระราชทานนามว่า “พระนครคีรี” มีพระที่นั่งคือ ๑. พระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์ ๒. ปราโมทย์มไหศวรรย์ ๓. เวชยันต์วิเชียร ๔. ราชธรรมสภา ๕. สันดาการสถาน ๖. หอทิมานเพชรมเหศวร ๗. หอชัชวาลเวียงชัย (กระโจมแก้ว) ๘. หอจตุเวทปริตพจน์ (ทรงธรรม) พร้อมด้วยทิพย์ تاب อังครักษ์ ศาลาลูกขุน ศาลาค่าน ศาลาเย็นใจ โรงทหามหาตเล็ก โรงโขน โรงครัว โรงรด โรงม้า กับยังมีศาลานักขัตฤกษ์อีก ๑ หลัง โปรดเกล้าให้สร้างวัดพระแก้วจำลองขึ้น มีโบสถ์ ๑ หอระฆัง ๑ ศาลา ๓ หลัง พระปรางค์ทรงเขมรทาสีแดง ๑ องค์ แต่เดิมมีพระพุทธรูปแก้วผลึกเป็นพระประธานในโบสถ์นี้ ภายหลังนำพระพุทธรูปหินอ่อนมาประดิษฐานแทนอยู่จนทุกวันนี้ กับยังมีพระพุทธรูปโลหะเจดีย์หลังโบสถ์อีก ๑ องค์ เป็นพระเจดีย์หินอ่อน สูง ๔ วา ๒ คอก ฐานกว้าง ๖ คอก สี่เหลี่ยมสวยงามมาก นอกจากนั้นยังมีพระธาตุจอมเพชร คือเป็นเจดีย์เก่าแก่อยู่มาก่อนสร้างพระราชวัง โปรดเกล้าให้สร้างเสริมขึ้นใหม่สูง ๑ เส้นแล้วบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ พระราชทานนามว่า “พระธาตุจอมเพชร” สร้างบ่อมนบนเขารอบพระราชวังขึ้นทั้ง ๔ ทิศ พระราชทานนามตามชื่อของท้าวจตุโลกบาล ทิศตะวันออกชื่อ “ธรรมาธิปไตย” ทิศใต้ “วิรุฬหกบริรักษ์” ทิศตะวันตก “วิรุพักษ์-ป้องกัน” ทิศเหนือ “เวชสุวรรณรักษา”

ในพระที่นั่งเวชยันต์วิเชียรปราสาท มีพระบรมรูปพระจอมเกล้าฯ ทรงเครื่องรับแขกเมือง ซึ่งทรงพระดำริขึ้นเอง สวมพระมาลาสีก๊อต สพายกระบืออย่างเต็มยศ ๑ องค์

ชื่อต่าง ๆ ของประตูก็ไพเราะ ทั้งบอกความหมายอยู่ในตัวเสร็จ คือ ๑. ประตูนารีประเวศ ๒. วิเศษราชกิจ ๓. ราชฤทธิแรงปราบ ๔. อานุภาพเจริญ ๕. กำเนินทางสวรรค์ ๖. จันทรแจ่มจรัญ ๗. สุริย์แจ่มจรัส

ตามไหล่เขาพระนครคีรีนี้มีถ้ำอยู่ ๓ ถ้ำ คือ ถ้ำแก้ว ถ้ำนาคราช ถ้ำพังหรือ ถ้ำแขก เพราะไม่สู้นานมานี้มีแขกอินเดียอาศัยอยู่จนตายในถ้ำ คนจึงเรียกถ้ำแขก ก่อนสร้างพระราชวังก็มีวัดอยู่ก่อนแล้วที่ไหล่เขาค้นตะวันออก ๒ วัด ชื่อวัดสมน ต่อมาทรงบูรณะขึ้นใหม่พระราชทานนามว่า วัดมหาสมณาราม อีกวัดหนึ่งชื่อวัดอินทรีเป็นวัดร้างจนบัดนี้

ถนนหนทางบนเขาปูด้วยอิฐกระเบื้องหน้าวัด ต่อทอดจากยอดเขาลูกหนึ่งถึงอีก ลูกหนึ่งที่ติดกัน แล้วมีบันไดลงทางหลังเขาถึงโบสถ์พระนอนใหญ่วัดพระพุทธไสยาสน์ริมเชิงเขาค้นใต้ ค้นตะวันออกมีวัดสระบัว วัดข่อย วัดไทรรัตน ก้นตะวันออกเชิงเขามีวัด ถ้ำแก้ว หน้าพระที่นั่งบนยอดเขามีเสาชิง มีเกยชลหาหน้าพระลาน ไหล่ก้นหลังมีเกยศาลา ที่พักเสนาพยุมาตย์ราชเสวก ทั้งฝ่ายหน้าฝ่ายในมีบันไดด้วยกลิ้งขึ้นลงทั่วทั้งเขาไปนับว่าเป็นที่ร่มรื่นแห่งหนึ่งของเพชรบุรี มีงานปีเป็นประจำเดือนเมษายนหน้าสงกรานต์ชาวเมืองเรียกว่างานหน้าเขา

๔. วัดพระพุทธไสยาสน์ อยู่เชิงเขาวังคังกล่าวแล้ว มีพระนอนองค์ใหญ่สร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยา ยาว ๒๑ วา ๑ ศอกคืบ ๗ นิ้ว เป็นพระพุทธรูปนอนได้ลักษณะงดงาม องค์หนึ่ง เป็นปูชนียสถานสำคัญที่ประชาชนเคารพสักการะมากอีกแห่งหนึ่ง

๕. วัดสระบัว ติดต่อกับวัดพระนอนคังกล่าว พระอุโบสถของวัดนี้แสดงลวดลายไว้ฝีมือชาวเพชรบุรีสมัยอยุธยาให้ปรากฏอยู่เป็นประจักษ์ ในการวาดนกกินลายทอง ร่องชาด และฝีมือปั้นลวดลายกรายเชิงของช่างสมัยนั้นซึ่งหาได้ยาก

๖. ถ้ำเขาหลวง เขาลูกนี้สูงประมาณ ๙๒ เมตร อยู่ตำบลธงชัย อำเภอเมืองเพชรบุรี ห่างจากตัวเมืองราว ๓ กิโลเมตร มีทางรถยนต์ขึ้นไปจอดได้ถึงปากถ้ำ นักที่กล้าจะไปเพชรบุรีน้อยนักที่จะวันชมถ้ำเขาหลวง มีถ้ำอื่นๆ ในเขานี้ก็หลายถ้ำๆ ที่ใหญ่ก็คือ ถ้ำหลวง เฉพาะปากถ้ำกว้าง ๑๒ เมตร ก้นถ้ำกว้าง ๔๐ เมตร ยาว ๘๐ เมตร กลางมีปล่องกว้าง ๒ เมตร สูง ๕๐ เมตรเศษ พื้นถ้ำปูด้วยอิฐและกระเบื้อง มีพระพุทธรูปใหญ่น้อยถึง ๑๓๗ องค์ ในถ้ำมีหินย้อยเป็นปุ่มปม เป็นซุ้มเป็นช่องหลายสิ่งงดงามน่าชม สุนทรภู่ชมความงามของถ้ำเขาหลวงไว้ในนิราศเมืองเพชรว่า

“ เป็นลกหลั่นชั้นช่องมีห้องหับ แลสลัปล้อมกล้ายลายเลขา
 กลางกิริณหินย้อยห้อยระย้า ภาษคาคุณคงพุ่มพวง
 ชะเช่นนี้มีฤทธิ์จะกิดซ้อน เอาสิงขรเข้าไปตั้งในวังหลวง
 เห็นหนุ่มสาวชาวบรินสนั่นทั้งปวง จะแหนหวงห้องหับถึงจับกุม ”

กับอีกตอนหนึ่งว่า

“ เป็นไคลกล้าน้ำแท่งกลับแข็งกุม เป็นหินหุ้มอ่างอิฐสนิทดี
 แล้วเดินทูลูกฝาคีลาเลื่อม บ้างนอกเงื่อมเงวาระยับสลัปลี ”

ถ้าเขาหลวงจึงเป็นสถานที่ควรแก่การทัศนารอีกแห่งหนึ่งของเพชรบุรี คำเชิญชวนให้มาทัศนารเมืองเพชรนี้ ชาวเพชรบุรีเคยกล่าวกล้องกันว่า “ เว้าสาวโง่ง ลงถ้ำ — กล้าหินย้อย ”

๗. เขابันไดอิฐ อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของตัวเมือง ห่างไปประมาณ ๒ กิโลเมตร สูงประมาณ ๑๒๑ เมตร มีถ้ำหลายถ้ำแต่ขนาดเล็ก มีรอยพระพุทธรูปปางจำลอง และประทุนเรือเก๋ง กล่าวว่าพระพุทธรเจ้าเสด็จวายพระอาจารย์แสง อาจารย์เวทย์มนต์สมัยนั้น มีพระพุทธรูปพระเจ้าเสือสร้างมีค่าจารึก ยอกเขามีมณฑปสูง ๔๐ เมตร พระเจดีย์และวิหารเรียงกันไป ที่โหล่เขามีโบสถ์เมี้ยน้อยเมี้ยนหลวง อยู่คนละข้างพระเจดีย์ใหญ่ มีตำนานเล่ากันว่า เศรษฐีผู้หนึ่งชื่อแสง มีภรรยา ๒ คน ท่านเศรษฐีมีจิตศรัทธาในพระพุทธศาสนาจึงสร้างเจดีย์ไว้บนเขา ๑ องค์ ต่อมาเศรษฐีตายลงภรรยาทั้งสองของเศรษฐีเกิดวิวาทกันขึ้นด้วยเรื่องว่า สามียองนางจะรักใคร่มากกว่ากัน ภรรยาทั้งสองต่างสร้างโบสถ์คนละหลังหันหน้าเข้าหากัน ให้เจดีย์ของสามีอยู่กลาง สร้างเสร็จต่างอธิษฐานว่า ถ้าสามีรักใคร่มากขอให้ยอกเจดีย์เอนไปทางนั้น ท่านเศรษฐีคงจะรักเมี้ยน้อยมากกว่า ปรากฏว่ายอกเจดีย์เอนไปทางโบสถ์เมี้ยน้อย

๘. วัดใหญ่สุวรรณาราม อยู่ตำบลท่าราบ ในเขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี สร้างสมัยกรุงศรีอยุธยา โบราณเรียกเพียงวัดใหญ่ เพราะมีบริเวณกว้างใหญ่ หรือมีต้นไม้ใหญ่ที่สุดในเมืองเพชรอยู่ในวัดนั้นก็ไ้ ภายหลังเจ้าอาวาสพระสุวรรณมุนี (ทอง) เพิ่มเติมให้เป็นวัดวัดใหญ่สุวรรณาราม เป็นวัดหลวง มีศาลาการเปรียญหลังหนึ่งงดงามมากเป็นศิลปะแบบไทยฝีมือแกะสลักและเขียนลวดลายฝีมือเก่าปราณีต เป็นจิตรกรรมฝาผนังที่น่าชมแห่งหนึ่ง ที่วัด

นี้มีรูปหล่อของสมเด็จพระเจ้าตากสิน หรือพระสุวรรณมุนี ซึ่งมีชื่อเสียงในสมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นที่โปรดปรานในสมัยพระเจ้าเสือว่าเป็นปราชญ์รอบรู้พระธรรมวินัยเป็นเยี่ยม

มีเรื่องเล่ากันว่า เดิมมีเด็กชายคนหนึ่งชื่อทองบ้านอยู่หนองหว้า หนีพี่สาวมาอยู่วัด ลงอาบน้ำในแม่น้ำเพชรเก็บเปลือกเตาโมลอยน้ำคำลงตะกอน เพื่อนจึงล้อเรียก “เจ้าเตาโม” เด็กทองมีปฏิภาณเฉียบแหลมเมื่อเป็นสามเณรไปเทศน์เทศน์เทศน์ให้ท่านเจ้าเมืองฟังจนติดใจ สมภารส่งไปเรียนต่อกรุงศรีอยุธยาสำเร็จเปรื่องปราชญ์ อุปสมบทเป็นพระสงฆ์แล้วได้เลื่อนเป็นที่พระสุวรรณมุนี เพราะเนื่องมาแต่ชื่อทอง นอกจากเทศน์เก่งยังมีหัตถิพิเศษเชิงศิลปกรรมช่างอีกด้วย พระพุทธเจ้าเสือโปรดให้เป็นแม่กองสร้างมณฑปพระพุทธบาทสระบุรี พระสุวรรณมุนีกลับคืนมาเป็นเจ้าอาวาสวัดใหญ่สุวรรณารามพร้อมด้วยสมณศักดิ์อันสูงและไทยทานของกษัตริย์ มีศาลาการเปรียญซึ่งเป็นปราสาททองคำหนึ่งของราชฐานศรีอยุธยานำมาปลูกเป็นกุฏิท่านอยู่เอง ที่วัดจึงมีศาลางดงามหลังนั้นขึ้นดังกล่าวแล้ว

ตำแหน่งพระสุวรรณมุนี น่าจะเหมาะแก่เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี แต่เป็นตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดเพชรบุรีมาจนทุกวันนี้ รูปหล่อของสมเด็จพระเจ้าตากสินนี้ชาวเมืองนับถือกันมากฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลทีไร มักจะเอารูปหล่อของท่านออกแห่ไปทั่วเมือง แล้วฝนเป็นตกมาให้เห็นทุกที ถ้าไม่ใช่สมเด็จพระเจ้าตากสินให้ฝนตก ท่านก็คงไปคล้อยใจให้ประธานจัดการแห่รูปหล่อท่านให้กลายเป็นนักอุกฤษณ์ผู้มีอิทธิพลไปชั่วคราวยกได้

พระอุโบสถเขียนภาพเทพชุมนุมเป็นชั้นๆ นอกจากงามแล้วยังแปลก เช่นยักษ์ก็เข้าที่ ไม่เหมือนยักษ์ที่อื่น เสาโบสถ์เดินลายทอง ลายทุกคู่ไม่ซ้ำกัน มีพระพุทธรูปคันธาราชรูปองค์หนึ่งแปลก เป็นพระปางขอฝนแต่มีเศียรกลมแบบเจ็ก เข้าใจว่าจีนสร้าง พิเคราะห์ที่ว่า เก่าราว ๔๐๐ ปีแล้ว พระองค์นี้สมเด็จพระจอมเกล้าฯ เคยนำไปไว้กรุงเทพฯ ภายหลังเสวยราชย์แล้วนำมาคืนประธานเสวตรฉัตรมาด้วย

๕. พระราชวังรามราชนิเวศน์ หรือวังบ้านปืน อยู่ในเขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี สร้างในรัชสมัยพระปิยมหาราชเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๓ โดยนายช่างชาวเยอรมันชื่อ คอริงผู้ออกแบบและควบคุม จึงเป็นตึกแบบเดียวกับพระราชวังของเยอรมันสมัยนั้น ย่อส่วนให้เล็กลง สร้างไม่ทันเสร็จสิ้นรัชกาล พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ โปรดให้สร้างต่อจนเสร็จ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๑ พระราชทานนามว่า พระที่นั่งเพชรปราสาท ต่อมาทรงเปลี่ยนนาม

ใหม่เป็นพระรามราชนิเวศน์ แต่ไม่ค่อยโปรดประทับ รัชสมัยสมเด็จพระปกเกล้าฯ พระราชทานให้เป็นโรงเรียนผู้กำกับลูกเสือในพระบรมราชูปถัมภ์ ต่อมาใช้เป็นโรงเรียนฝึกหัดครูเกษตรกรรม ปัจจุบันใช้เป็นที่ตั้งกองพันทหาร ร. ๒๑ พัน ๓

๑๐. พระราชานิเวศน์มฤคทายวัน อยู่ชายทะเลตำบลห้วยทรายเหนือ อำเภอชะอำ จากจังหวัดมีถนนไปถึง ๔๒ กิโลเมตร ย้ายพระราชฐานจากหาดเจ้าสำราญไปปลูกสร้างเมื่อปี ๒๔๖๓ เสร็จปี ๒๔๖๖ ก็เสด็จประทับแรมฤดูร้อนเพียง ๒ ปี พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ก็สวรรคต ต่อมาพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ไม่โปรด สร้างพระราชวังไกลกังวลขึ้นใหม่ที่หัวหิน พระราชานิเวศน์มฤคทายวันยังคงรักษาไว้ทรงสภาพในปัจจุบันนี้เป็นพระราชวังใหญ่โตสวยงามแห่งหนึ่ง

๑๑. หาดเจ้าสำราญ อยู่ชายทะเล ตำบลหาดเจ้าสำราญ อำเภอเมืองเพชรบุรี ห่างตัวเมือง ๑๕ กิโลเมตร ชายทะเลเป็นหาดทรายยาวเหยียดไม่แพ้หัวหิน อากาศเย็นสบาย เหมาะเป็นที่ตากอากาศในฤดูร้อน ขณะนี้มีโรงแรมใหญ่ และมีบ้านพักชายทะเลปลูกให้เช่าหลายหลัง คมนาคมสะดวก มีรถเมล์ประจำทางทุกวัน

๑๒. วัดเขาตะเครา หรือตะคริว อยู่ในคลองบางครก อำเภอบ้านแหลม มีพระสัมฤทธิ์เก่าลือกันว่าศักดิ์สิทธิ์นัก ผู้คนนับถือมาก ท่านสุนทรภู่ไปถึงวัดนี้ ได้กล่าวไว้ในนิราศเมืองเพชรว่า

“ไปครู่หนึ่งถึงเขาตะคริวสวาท	มีอาวาสวัดความหาเถร
มะพร้าวรอบขอบที่บริเวณ	พอจวนเพลพักร้อนผ่อนสำราญ
กับหนูพักจักษุเพียนคอกไม้	จะชื่นไหว้พระสัมฤทธิ์พิษฐาน
เรานับถือลืออยู่แต่บุราณ	ไกรบนบาลพระรับช่วยค้ำบัรอัน”

บัญชีรายนามผู้พิพากษาศาลจังหวัดเพชรบุรี

เท่าที่ค้นได้

พ.ศ. ๒๔๗๐

พระนาถปัญญา (ทับทิม สุทธะสินธุ)	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
หลวงศุลยทรรคน์ปฏิภาณ (ท้อ ตันติเจริญ)	ผู้พิพากษา
หลวงนฤกรณ์ประกาศ (แถม ทองสอาด)	”
ขุนเฟื่องระบิณ (วาศ เสาธานนท์)	จำศาล

พ.ศ. ๒๔๗๔

พระนิตินาทประสยห์	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
หลวงสุธรรมานุวัจน์	ผู้พิพากษา
หลวงนฤกรณ์ประกาศ	รองผู้พิพากษา
ขุนเฟื่องระบิณ	จำศาล
นายจิ๋ว บุญทวี	รองจำศาล

พ.ศ. ๒๔๗๗

พระจำนงเนติวุฒิ	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
หลวงสุธรรมานุวัจน์	ผู้พิพากษา
นายเพรียง โรจนรัส	”
หลวงนฤกรณ์ประกาศ	รองผู้พิพากษา
ขุนเฟื่องระบิณ	จำศาล
นายจิ๋ว บุญทวี	รองจำศาล

พ.ศ. ๒๔๗๘ — พ.ศ. ๒๔๘๑

พระกุลยรัตน์พจนาท	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
นายเพรียง โรจนรัต	ผู้พิพากษา
หลวงนฤกรณ์ประภาส	”
ขุนเฟื่องระบิณ	จำศาล
นายจิ๋ว บุณทริก	รองจำศาล

พ.ศ. ๒๔๘๒

พระกุลยรัตน์พจนาท	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
นายแสง ยะสรวรรณ	ผู้พิพากษา
นายเพรียง โรจนรัต	”
ขุนเฟื่องระบิณ	จำศาล

พ.ศ. ๒๔๘๓

พระกุลยรัตน์พจนาท	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
นายแสง ยะสรวรรณ	ผู้พิพากษา
นายเพรียง โรจนรัต	”
นายชอบ อนุวรรณ	จำศาล

พ.ศ. ๒๔๘๔

หลวงสุทธิวาทนฤพุมิ	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
นายพร สุขารมณ	ผู้พิพากษา
นายแสง ยะสรวรรณ	”
นายชอบ อนุวรรณ	จำศาล

พ.ศ. ๒๔๘๖

นายสอ้าน สุทธิวาท (หลวงสุทธิวาทนฤพุมิ)	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
นายพร สุขารมณ	ผู้พิพากษา

นายแสวง ยะสารวรรณ
นายสิทธิ์ เกตุทัต
นายชอบ อันวรรณ

ผู้พิพากษา
”
จำศาล

พ.ศ. ๒๔๙๑

หลวงสิริศาสตร์ประสิทธิ์
นายชิต บุญยประภัศร
นายศรี มลิสรา
นายชัยสิทธิ์ รัชชาภิ
นายสุรเจต บัญญูตร

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
”
”
จำศาล

พ.ศ. ๒๔๙๔

ขุนเชาวนพัฒน์จรูญ
นายเพ็ญ บุญรักษา
นายจรัญ อิศระ
นายพันธ์ นัยวิทักษ์
นายทวี มนูญปัจจุ

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
”
”
จำศาล

พ.ศ. ๒๔๙๖

นายเปลี่ยน เริ่มก่อสกุล
นายเพ็ญ บุญรักษา
นายจรัญ อิศระ
นายคมกริช นุรักษ์
นายบรรเททอง ภูักฤษณา

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
”
”
จำศาล

พ.ศ. ๒๔๙๗

นายแปล บุญเกียรติ
นายจรัญ อิศระ

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา

นายกมลกริช นุรักษ์
นายไฉน รัตโนคม
นายพิพัฒน์ จักรางกูร

ผู้พิพากษา
”
จำศาล

พ.ศ. ๒๔๙๘

นายแถม สิริสาส์
นายกมลกริช นุรักษ์
นายอรุณ ทักษนสุวรรณ
นายประถม วิเชียรเนตร
นายพิพัฒน์ จักรางกูร

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
”
”
จำศาล

พ.ศ. ๒๕๐๐

นายแถม สิริสาส์
นายประถม วิเชียรเนตร
(ว่าง)
(ว่าง)
นายติเรก มีชัย

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
”
”
จำศาล

พ.ศ. ๒๕๐๑ — พ.ศ. ๒๕๐๒

นายเสนีย์ วาทิน
นายประถม วิเชียรเนตร
นายประพจน์ สุขทวี
นายสมหมาย มณีรัตน์
นายติเรก มีชัย

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
”
”
จำศาล

พ.ศ. ๒๕๐๓

นายเสนีย์ วาทิน

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล

นายประพจน์ สุขทวี	ผู้พิพากษา
นายประกาศ บุณโยคม	”
นายสมหมาย มณีรัตน์	”
นายติเรก มีชัย	จำศาล

พ.ศ. ๒๕๐๔

นายประมวล สุวรรณจินดา	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
นายประพจน์ สุขทวี	ผู้พิพากษา
นายประกาศ บุณโยคม	”
นายสมหมาย มณีรัตน์	”
นายติเรก มีชัย	จำศาลโท

พ.ศ. ๒๕๐๕

(ว่าง)	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
นายประพจน์ สุขทวี	ผู้พิพากษา
นายประกาศ บุณโยคม	”
นายสมหมาย มณีรัตน์	”
นายติเรก มีชัย	จำศาล

พ.ศ. ๒๕๐๖

นายไฉน รัตโนคม	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
นายประพจน์ สุขทวี	ผู้พิพากษา
นายสมหมาย มณีรัตน์	”
นายปรีชา วิลาวรรณ	”
นายติเรก มีชัย	จำศาล

พ.ศ. ๒๕๐๘

นายไฉน รัตโนคม	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
----------------	----------------------

นายปรีชา วิลาวรรณ

ผู้พิพากษา

นายสมคิด ณ นคร

”

นายอุทิศ บุญชู

”

นายติเรก มีชัย

จำศาลโท

พ.ศ. ๒๕๐๘

(ว่าง)

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล

นายปรีชา วิลาวรรณ

ผู้พิพากษา

นายสมคิด ณ นคร

”

นายอุทิศ บุญชู

”

นายติเรก มีชัย

จำศาลโท

พ.ศ. ๒๕๐๙

นายประถม วิเชียรเนตร

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล

นายสมคิด ณ นคร

ผู้พิพากษา

นายอุทิศ บุญชู

”

นายสุภัทร์ พรหมประสิทธิ์

”

นายติเรก มีชัย

จำศาลโท

เมื่อประมาณเดือนมีนาคม ๒๕๐๙ ขณะ
 ที่ข้าพเจ้ายังดำรงตำแหน่ง ผู้พิพากษาหัวหน้า
 ศาลจังหวัดพัทลุง ได้ทราบข่าวว่า ก.ท. มีมติ
 แต่งตั้ง ให้ข้าพเจ้ามาดำรงตำแหน่งผู้พิพากษา
 หัวหน้าศาลจังหวัดเพชรบุรี จึงเป็นที่สอ-
 ารมอย่างยิ่ง เพราะข้าพเจ้าเคยดำรงตำแหน่ง
 ผู้พิพากษาศาลจังหวัดเพชรบุรีมาก่อนแล้ว ถึง☆☆
 ๕ ปี ก็ใจที่จะได้นำพบเพื่อนฝูงเก่าๆ กันอีกครั้ง
 โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี
 คุณจาก อรัญชนะนันท์ ก็เป็นคนเดิมสมัยตั้งแต่☆☆
 ข้าพเจ้าเป็นผู้พิพากษาอยู่ซึ่งท่าน และคุณนาย
 ซอปปอสนิทสนมกับข้าพเจ้า และภรรยามาก
 ต่อมาจาทราบข่าว ก.ท. นั้นแล้วไม่กี่วัน ท่านปลัดกระทรวงยุติธรรมคนเดิม และคณะ
 เดินทางไปราชการทางภาคใต้ ท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๙ แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบ ข้าพเจ้า
 จึงไปเคารพท่านปลัดกระทรวงที่สถานีพัทลุง ท่านแจ้งให้ทราบว่า จะต้องไปสร้างศาลเพชรบุรี
 ตอนนี้ถ้ามีใครมาแอบอยู่คงทราบข่าวว่า ข้าพเจ้าหน้าเขียวลงไปทีเดียว ที่ดีใจมาแต่แรกลก
 ชวลงไปเกือบถึงซีกศูนย์เลย เพราะเป็นที่ทราบกันดีอยู่ว่า การคุมงานก่อสร้างศาลนั้นมัน
 ปวดเศียรเวียนเกล้าแค่ไหน ใคร ๆ ก็ไม่อยากจะโดนคุมสร้างศาล เป็นอันว่านี่ไม่พ้นก็ต้อง
 ก้มหน้าใช้กรรมให้สิ้นก่อน เมื่อเดินทางมารับตำแหน่งแล้วก็พบกับปัญหาแรกว่า ที่ดินที่จะ
 ปลุกบ้านพักผู้พิพากษาหัวหน้าศาลลงไปตามที่จังหวัดจัดให้นั้น กว้างไม่พอกับตัวบ้านที่จะ
 ปลุกลงไป เว้นแต่จะไต่คุน้ำในเขตรอบครองของกรมทางฯ อีกประมาณ ๑๑ เมตรเศษ
 รวมเข้าไปด้วย ข้าพเจ้าพลิกดูเรื่องเก่าๆ ปรากฏว่าทางจังหวัดเคยมีหนังสือขอใช้คุน้ำของ
 กรมทางฯ นี้เพื่อรวมกับที่ดินของจังหวัด ให้ศาลใช้ปลูกสร้างบ้านพักผู้พิพากษาหัวหน้าศาล

เปิดอก

☆☆

☆☆

นี้ครั้งหนึ่งแล้ว แต่กรมทางฯ ตอบขัดข้องไม่ยอมให้ ข้าพเจ้าก็ไปเรียนทำผู้ว่าราชการ จังหวัดถึงความจำเป็นที่จะต้องได้ทุนอีก ท่านก็ยืนยันว่าขอเขาทีหนึ่งแล้วเขาไม่ให้ทำอะไร ข้าพเจ้าก็อ้อนวอนให้ท่านไปเจรจากับกรมทางฯ ด้วยตนเองที่กรุงเทพฯ ท่านเสีย อ้อนวอนข้าพเจ้าไม่ได้ก็กรุณาไปให้ ท่านจะใช้ระเมตตาหรือเปล่าไม่ทราบ แล้วก็ได้ผล กรมทางฯ ยอมให้ที่ดินकुณาดังกล่าว นั้นแหละจึงได้ที่ดินकुณารวมกับที่ดินของจังหวัดปลูก บ้านพักผู้พิพากษาหัวหน้าศาลได้พอดี และยังเหลือที่ดินหลังปลูกบ้านพักผู้พิพากษาได้อีก ๑ หลังด้วย ท่านคือข้าพเจ้าและราชการศาลจังหวัดเพชรบุรีเช่นนี้ ซึ่งถือว่าเป็นบุญคุณของท่านเป็นประการแรก

ปัญหาต่อไปว่าจะต้องสร้างศาลใหม่ลงไปในที่ดินศาลเดิม จะเอาศาลชั่วคราวไปไว้ที่ไหน ปัญหานี้ทำควา: หนักใจให้แก่ข้าพเจ้าไม่น้อย ข้าพเจ้าขับรถวนเวียนดูทั่วเมืองแล้ว มีแต่ศาลาวัด จะทำเป็นศาลก็ตองเจรจากันนาน จะต้องลงทุนตัดแปลงกันอีกมากจะเอาเงินที่ไหน ข้าพเจ้าอ่านเรื่องรามเกียรติ์ ทศกรรฐ์ไม่รู้จะฟังใคร จึงหันไปฟังกุมภกรรณ คือ “ตริภุคย์อยู่ในพงศ์พันธุ์ เห็นแต่กุมภกรรณยักษ์” ข้าพเจ้าลองตริภุคย์ลองดูบ้างแล้วก็ไม่เห็นกุมภกรรณอยู่ที่ไหนเลย เห็นแต่ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดท่านนี้ คงจะฟังได้ จึงได้ไปเรียนขอยืมที่ดินรับรอง ซึ่งอยู่ภายในจวนผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นเองเป็นศาลชั่วคราว ท่านมิได้อธิกเอื้อนแต่อย่างใด ตอบทันทีเลยว่า “เอาซี” ทำให้แขกทั้งหลายของท่านที่ต้องรับรองต้องไปรับรองกันบนจวนผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นเอง ซึ่งเป็นที่เดือดร้อนแก่ท่านอยู่เหมือนกัน นี่เป็นความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งความกรุณาของท่านมีต่อศาลจังหวัดเพชรบุรี ข้าพเจ้าและคณะผู้พิพากษาศาลจังหวัดเพชรบุรีจะลืมเสียมิได้เลย ศาลขนย้ายไปตั้งเป็นศาลชั่วคราว ที่ที่รับรองโดยไม่ตองตัดแปลงอะไรเลย ใช้ได้ ๓ บัลดั้ง กับห้องผู้พิพากษา ๑ ห้อง กับห้องธุรการ ๑ ห้อง และมีได้เสียค่าอะไรเลยนอกจากค่ากระดานป้ายชื่อศาลชั่วคราวท่านนี้ ค่าน้ำค่าไฟท่านก็ไม่เอาเสียอีก จึงขอขอบคุณท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ณ โอกาสนี้ด้วย

ปัญหาต่อไป ก็ภาวนาให้ได้ผู้รับเหมาดีๆ หน่อย อย่าให้โดนชนิกชื่อสัตย์ทุจริตเลย พอเปิดซองประมูลเข้าปรากฏว่า บริษัทดาววิศกรการจำกัดประมูลได้ บริษัทนี้อยู่เพชรบุรี กรรมการถามข้าพเจ้าว่ารู้จักเขาบ้างไหม ข้าพเจ้าก็บอกว่าไม่รู้จักเลย เมื่อกลับมาถึงเพชรบุรีแล้ว บางคนรู้เข้าบอกว่่าน่าหนักใจอยู่เหมือนกัน เล่นเอาข้าพเจ้าใจเสียคงไม่แล้วปวกเคียรเวียนเกล้าตามสูตรเดิม กลัวจะเล่นทุกตึกทุกเอาเผากิน หรือไม่ก็ทั้งงาน

หนีไป เล่นเอาข้าพเจ้านอนไม่หลับอยู่นานจนกระทั่งเขาทำสัญญากับกระทรวงแล้ว ลงมือทำงานแล้ว ก็เห็นว่าตั้งใจทำจริง ประกอบกับกระทรวงส่ง คุณหม่อม คัลลิกพิเศษ นายช่างโท กรมโยธาเทศบาลมาควบคุมให้คำแนะนำและชักจูงอย่างใกล้ชิด ด้วยความเอาใจใส่ตลอดเวลา ข้าพเจ้าตรวจวัดขนาดเหล็ก ตรวจการต่อเหล็กก็ถูกต้องดี การผสมปูนในชั้นแรก ข้าพเจ้าส่งเสมียนมาคอยสังเกตการณ์วันละคน ก็ผสมถูกต้องตามกฎเกณฑ์ตลอดมา จึงได้เลิกส่งผู้สังเกตการณ์ ผู้รับเหมาตั้งใจทำอย่างดีที่สุดตลอดมา แต่ช่างมีหลายคนฝีมือหยาบก็มีบ้าง ละเอียดยังมีบ้าง ต้องคอยจู้กันอยู่ตลอดเวลาเพื่อจะได้ผลสมบูรณ์พอควร ข้าพเจ้าต้องมาอยู่กับช่างช่วยเกือบทุกวันทั้งเช้าและเย็น ผู้รับเหมาต้องการความสะดวกอย่างไรต่อหน่วยราชการอื่น ข้าพเจ้าก็ติดต่อให้เสียเอง เช่นอยากให้ถนนหน้าศาลแน่น ข้าพเจ้าก็ขอแรงรถบดถนนของเทศบาลให้ ก็ปรากฏผลว่างานเสร็จเรียบร้อยตามสัญญาเป็นที่พอใจของคณะกรรมการ จึงได้โล่งอกไป

ระหว่างการทำก่อสร้างก็มีพิธีวางศิลาฤกษ์ ได้รับความร่วมมือจากจังหวัด เทศบาล ตำรวจและนายทะเบียนอย่างดี งานเสร็จไปโดยเรียบร้อย มาในชั้นปลายนี้การก่อสร้างเสร็จลงก็ต้องมีพิธีเปิดอีก ก็ได้รับความร่วมมือจากท่านที่กล่าวนามมาแล้วนั้นอีกเป็นอย่างดี ในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าควรจะมีหนังสือเป็นที่ระลึกสักเล่มหนึ่ง เป็นบรรณาการแก่ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย ที่กรุณามาร่วมพิธีนี้ จึงได้รวบรวมจัดทำขึ้น ในการค้นคว้าหาประวัติศาสตร์ก็ได้รับความร่วมมือจากท่านหัวหน้ากองกลาง กระทรวงยุติธรรม การรวบรวมรายนามผู้พิพากษาศาลออกจนการศึกษาต่อจัดพิมพ์เป็นหนังสือเล่มนี้ขึ้นมา ก็ได้รับความร่วมมือจาก ท่านหัวหน้ากองคลัง กระทรวงยุติธรรม และคุณสุพจน์ นาตะพินทุ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำปางซึ่งมาช่วยราชการอยู่กองคลังกระทรวงยุติธรรม บทประพันธ์และบทความ ก็ได้รับความร่วมมือจาก ร.อ. ชาญ ชาญใช้จักร ร.น. อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี และครูบุญมาก กองทรัพย์ ต่อไปก็ถือค่าใช้จ่ายในการจัดทำหนังสือนี้ก็ได้รับความกรุณาจากบรรดาห้างร้าน และคณะนายความจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเต็มใจลงมือเองถึงสายฝนอันชื่นใจ จากฟ้าผ่าสุรลัยสู่แค้นดิน ทั้งนี้ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณทุกท่านที่กล่าวนามมาแล้วนี้ด้วยเป็นอย่างยิ่ง.

ประถม วิเชียรเนตร

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเพชรบุรี.

อภินันทนาการ

จาก

ปทุมบริการ

85 ถนนเพชรเกษม จังหวัดเพชรบุรี

อภินันทนาการ

จาก

โรงพยาบาลชัย เลียนชัย

ถนนพระทรง ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง
จังหวัดเพชรบุรี

ด้วยอภินันทนาการ

จาก

บริษัท หรดีการสุรา จำกัด

จังหวัดเพชรบุรี

ผลิต

สุราปรุงพิเศษ หั่วหิน และสุขใจ

ด้วยอภินันทนาการ

จาก

บุญเฮงหลี

๓๕ ข้างการไฟฟ้า จังหวัดเพชรบุรี

ผู้จำหน่าย

ไม้แปรรูป อุปกรณ์การก่อสร้างทุกชนิด

และเป็นเอเย่นต์ ปูนซีเมนต์ และกระเบื้อง

นายสมยศ (ชูฟุ้ง) แสงวณิช เจ้าของ และผู้จัดการ

อภิธาน์ทนาการจาก

ห้วงหุ้นส่วนสามัญญัติบุคคล แสงไทยบริการ

224 ถนนราชวิถี ตำบลคลองกระแชง อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี

ห้วงหุ้นส่วนจำกัด ยู่สะพานิชย์

27 ถนนมาตยวงศ์ ตำบลท่าราบ อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี

ห้วงหุ้นส่วนจำกัด เพชรเกษมบริการ

12 ถนนเพชรเกษม ตำบลหัวหิน อำเภอหัวหิน

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

อภินันทนาการ

จาก

ห้างอึ้งว่นไต้

82 ถนนพานิชเจริญ จังหวัดเพชรบุรี

อภินันทนาการ

จาก

หุ้นส่วนจำกัด เพชรบุรีการค้า

87/2 ถนนเพชรเกษม เพชรบุรี

ผู้จำหน่าย

น้ำมันเซลล์

เติม น้ำมัน ป.ม. เพชรบุรีการค้า

น้ำมันเย็บ - บริการยอต - เงินเข้า

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ บริษัท อีระพานิช จำกัด
116-124 ถนนพระสุเมรุ สันเขกบางลำพู พระนคร
 817630 817631
นายธีระ เจียวขันสง ผู้พิมพ์โฆษณา 2511
